

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav translatologie

Bakalářská práce

Kristýna Křapková

Komentovaný překlad: Ron Rosenbaum, *Explaining Hitler*. Harper Perennial, 1999, část třetí kapitoly.

Annotated Translation: Ron Rosenbaum, *Explaining Hitler*. Harper Perennial, 1999, part of chapter 3.

Praha 2023

Vedoucí práce: PhDr. David Mraček, Ph.D.

Zadání

Zadaný text přeložte do češtiny a svůj překlad doprovodte překladatelským komentářem v rozsahu min. 20 normostran. Komentář slouží k provedení překladatelské analýzy, která by měla předcházet překladu: v jejím rámci celkově charakterizujte výchozí text; uveďte, s jakým cílem a jakou funkcí byl napsán a jaké stylistické postupy autor volí k dosažení svého záměru. Dále uvažujte o nové, české komunikační situaci překladu – tato situace, byť hypotetická, bude v komentáři představena. Vysvětlete, zda a proč jsou funkce a cíl v této nové komunikační situaci, a v závislosti na nich styl, v textu vašeho překladu stejné či pozměněné. Dále, v novém oddílu komentáře, popište, na jaké problémy jste v překladu narazila, a zdůvodněte použité překladatelské postupy a nezbytné posuny, které jste v překladu provedla na úrovni lexika, syntaxe a celkově v rovině stylistické, případně kompoziční. Postupujte přitom od celkové koncepce svého překladu k dílčím řešením. Citovaná vlastní řešení, která budete uvádět jako důkazy vámi zvolených postupů, opatřete odkazy ke stránkám překladu i originálu. Komentář opatřete na závěr bibliografickým soupisem použitých primárních i sekundárních zdrojů, včetně internetových.

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala PhDr. Davidu Mračkovi, Ph.D., za vedení práce, podnětné připomínky, neocenitelné rady a velmi vstřícný přístup nejen při psaní bakalářské práce, ale v průběhu celého studia.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 30. července 2023

Kristýna Křapková

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je překlad části třetí kapitoly z knihy *Explaining Hitler* amerického autora Rona Rosenbauma. Vybraný úsek pojednává o německém deníku Mnichovské listy vydávaném do roku 1933 a blíže zachycuje roli, kterou seřáli jeho redaktoři v klíčovém období Hitlerova mocenského vzestupu. Kromě samotného překladu je součástí práce analýza výchozího textu, popis překladatelské metody, typologie překladatelských postupů a posunů včetně rozboru překladatelských problémů.

Klíčová slova

Adolf Hitler, nacismus, Mnichovské listy, překladatelská analýza, překladatelské postupy, překladatelské posuny

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to translate a part of the third chapter of the book *Explaining Hitler* by the American author Ron Rosenbaum. The selected excerpt discusses the German newspaper the *Munich Post* that was being published until 1933 and focuses on the crucial role its editors played during Hitler's rise to power. The thesis also includes a translation analysis of the source text, a description of the translation method, a typology of translation procedures and shifts as well as an analysis of the translation problems.

Key words

Adolf Hitler, Nazism, the Munich Post, translation analysis, translation solutions, translation shifts

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Překlad	7
3. Komentář.....	22
3.1. Fiktivní zadání.....	22
3.2. Překladatelská analýza	23
3.2.1. Vnětextové faktory.....	23
3.2.2. Vnitrotextové faktory	28
3.2.3. Intertextualita	32
3.3. Překladatelská metoda.....	33
3.4. Překladatelské problémy a jejich řešení	33
3.4.1. Lexikální rovina	34
3.4.2. Syntaktická rovina	36
3.4.3. Pragmatická rovina	37
4. Závěr	42
Bibliografie	43
Příloha 1	47
Příloha 2	62

1. Úvod

Předmětem této bakalářské práce je překlad vybraného úseku knihy *Explaining Hitler: The Search for the Origins of His Evil* z roku 1999. Jejím autorem je americký novinář Ron Rosenbaum, který se více než deset let věnoval podrobnému zkoumání osobnosti Adolfa Hitlera. Za tu dobu se setkal s mnoha předními odborníky na Hitlera z řad novinářů, historiků či psychologů, aby ve své knize vedle sebe postavil jejich teorie a případně je rozebral více do hloubky nebo se na ně podíval z jiného úhlu. Setkal se s přeživšími nebo jejich rodinnými příslušníky, čímž doplnil odborné teorie autentickými výpověďmi. Vydal se po stopách nacistického vůdce do měst jako Mnichov nebo Vídeň, ve kterých se z obyčejného Adolfa Hitlera stal obávaný vůdce.

A právě především v Mnichově je zasazená třetí kapitola nazvaná *The Poison Kitchen: The Forgotten First Explainers*, jejíž část je přeložena v první části této bakalářské práce. Tato kapitola se zabývá nepříliš známými událostmi, jež ve 20. a 30. letech minulého století spojovaly Hitlera s redakcí Mnichovských listů. Redaktoři Mnichovských listů začali brzy upozorňovat na hrozbu, kterou Hitler představuje, a to nejen pro Německo, ale pro celý svět. Uveřejnili několik skandálních článků, například o sexuální orientaci velitele SA Ernsta Röhma či vydírání, které bujelo v NSDAP. Zaujali vůči Hitlerovi a jeho straně jednoznačně odmítavý postoj, který nakonec vedl k tomu, že Hitler nechal redakci v roce 1933 zrušit a redaktory dal uvěznit.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První část tvoří překlad třetí kapitoly, který jsme vzhledem k zadání bakalářské práce zkrátili. Druhou část práce tvoří komentář k překladu, který zahrnuje analýzu vnětextových a vnitrotextových faktorů výchozího textu, popis zvolené překladatelské metody, typologii překladatelských postupů a posunů a rozbor překladatelských problémů. Cílem je vytvořit překlad, který by mohl fungovat jako impulz pro překlad celé knihy a její uvedení na český trh pod záštitou nakladatelství vydávající populárně-naučné texty zaměřené na historii, politiku či žurnalistiku.

2. Překlad

3. KAPITOLA

„Jeduparta:“ První odborníky na Hitlera jsme už zapomněli

Ve které stateční, avšak osudem stíhaní redaktoři Mnichovských listů zachycují podstatu „politika zločince“ jako vyděrače z okraje mnichovské společnosti

Hitlerova strana je nazývala „jedupartou“. To bylo preferované označení pro Hitlerovy nepřátele z řad novinářů a otrávený šíp v jeho zádech, Mnichovské listy. Konflikt, který se na dlouhá léta rozhořel mezi Hitlerem a odvážnými redaktory a editory deníku, je jedním z velkých dosud nezveřejněných dramát v historii žurnalistiky a dlouho opomíjenou první vlaštovkou pokusů vysvětlit osobnost Adolfa Hitlera.

Redaktoři Mnichovských listů jako první Hitlera vytrvale kritizovali, a to od první chvíle, kdy tenhle podivný přízrak počátkem 20. let 20. století vyrazil z útroby pivnic do mnichovských ulic. Jako první se s ním zapletli, jako první ho zesměšlili, jako první se jím podrobně zabývali, jako první odhalili temnou tvář jeho strany: kriminální chování vrahů s maskou politického hnutí. Jako první se pokusili upozornit svět na to, co je zřůda plížící se k Berlínu zač.

Vše, co připomínalo jejich dramatický boj, však zmizelo z velké míry v propadlišti dějin. Informace, které odhalili a zveřejnili, připomíná jen pár nejasných poznámek pod čarou. Jména těch, kteří riskovali své životy, aby informovali veřejnost a svá zjištění publikovali, se i tam objevují jen vzácně. Jejich celý příběh vlastně nikdo nikdy nevyprávěl, a to ani v Německu. Nebo možná právě v Německu, kde je pro národní sebevědomí větší útěchou věřit, že nikdo nevěděl, jaký byl Hitler doopravdy, dokud nebylo příliš pozdě. Po roce 1933 už měl příliš velkou moc (aspoň se to říká) na to, aby mu mohl někdo vzdorovat.

Redaktoři Mnichovských listů však věděli své a uveřejňovali pravdivé informace pro ty, kteří o ně stáli. Ačkoliv měl jejich nesouhlasný postoj k Hitlerovi ideologické kořeny (deník byl založen a financován bavorskou sociálnědemokratickou stranou), stal se z něj nesmírně osobní boj. Poznali Hitlera tak, jak ho znal jen málokdo. Znali ho a jeho nejbližší okolí jako důvěrné nepřátele, utkávali se s nimi tváří v tvář v ulicích, soudních síních i pivnicích. Útočili na Hitlera způsobem kombinujícím zápal pro investigativní práci se škodolibostí bulvárních plátků, a to korunovali svou osobitou prostorekostí.

Jejich souboj s Hitlerem trval dvanáct let a zprostředkoval na tehdejší i dnešní dobu jeden z nejostřejších a nejpronikavějších pohledů na jeho povahu, způsob myšlení a jednání. Na většinu jejich práce se zapomnělo, ale zrovna tak zůstala většina jejich práce nepřekonaná. A jak napovídá označení „jeduparta“, podařilo se jim dostat Hitlerovi pod kůži.

„Jeduparta.“ Chvilí u tohoto přívlastku zůstaňme. Doslovný význam této metafory má pravděpodobně vyvolávat představu skupiny, jejíž členové mají jedovatý jazyk a píší do novin jedovaté poznámky. Slovo „jed“ ale nebral Hitler na lehkou váhu a užíval ho výhradně pro vyjádření těch nejhlubších záští. Posledními slovy, která odkázal světu ve své politické závěti, před tím, než ve svém berlínském bunkru spáchal sebevraždu, především nabádal německý národ, aby nikdy nepřestal bojovat proti Židům, věčným „travičům“ světa.

Hitlerův poslední přívlastek pro Židy: „traviči“. Kořeny tohoto pojmenování sahají do středověku, kdy byla obvinění z trávení studní používána k podněcování pogromů ve střední Evropě sužované morem. Avšak „jed“ a „otrávení“ jsou slova mnohem více citově zabarvená. V případě Židů získávalo slovo „otrávit“ nejčastěji rasový a sexuální význam. Například ve spojení „otrava krve“ označovalo pančování, znečištění, poskvrnění a infikování árijské rasy. Židovská krev byla pro Hitlera pohlavně přenosným jedem. Těžko budeme v jeho slovníku hledat jiný výraz, který by v sobě nesl tolik nenávisti a odporu.

A právě Hitlerova sebedestruktivní nenávist k „jedupartě“ se podobala nenávisti, kterou choval k věčným „travičům“. Někteří odborníci mohou tvrdit (např. germanista J. P. Stern nebo historička Lucy S. Dawidowiczová jsou toho názoru), že Hitler v roce 1944 sabotoval své šance ubránit východní frontu před Rudou armádou, protože trval tom, aby byly od bojových jednotek odpojeny vojenské vlaky, které měly uspíšit transport Židů do Osvětimi a dalších vyhlazovacích táborů, v nichž byl používán jedovatý plyn k likvidaci „travičů“.

Stejně tak byl během pokusu o puč v listopadu 1923, když Hitler potřeboval zmobilizovat co nejvíce ozbrojených sil pro svůj pochod na ministerstva, vyslán úderný oddíl Stoßtrupp Hitler (jednotka osobních strážců, ze které později vznikl oddíl SS), složený z Hitlerových nejsilnějších a nejfanatičtějších stoupenců, do sídla redakce Mnichovských listů v ulici Altheimer Eck 19. Namísto toho, aby se v rozhodující chvíli spolupodíleli na úspěchu puče, dlouhé hodiny pustošili, rabovali a demolovali kanceláře a tiskařské stroje patřící „jedupartě“. Zjevně se jednalo o jeden z prvních případů popírací taktiky, kterou Hitler později použil, aby se distancoval od rozkazu,

kterým rozpoutal křišťálovou noc (a od samotného konečného řešení židovské otázky). Později totiž prohlásil, že když jeho osobní strážci na „jedupartu“ zaútočili, byl z toho v šoku.

Po této události se „jeduparta“ znovu postavila na nohy a zapojila se do boje. Avšak o deset let později, když nacisté v březnu 1933 dokončili převrat v Bavorsku, vtrhli do redakce Mnichovských listů suroví příslušníci SA, kteří budovu úplně zničili, přihrádky s poškozenými písmeny vyházeli na ulici a redaktory i editory odvěkli do vězení.

Tímto brutálním útokem se Hitler redaktorům Mnichovských listů odměnil za to, jak moc mu od samého počátku lezli na nervy. Dokázali proniknout k samé podstatě Adolfa Hitlera. Znali ho ale daleko lépe než jen povrchně. Prohlédli ho skrz naskrz a měli ho přečteného jako jen málokdo v tehdejší i dnešní době. Viděli pravého Hitlera uvnitř Hitlera a podle mě si to Hitler uvědomoval. Jejich pohled na Hitlera převážně zmizel v propadlišti dějin, nebo byl zapomenut, ale stále existuje a je možné ho zachránit ze stránek Mnichovských listů, které se rozpadají v mnichovských archivech, nebo na nich alespoň letmo spatřit pomíjivou pravdu o mnichovském Hitlerovi, do značné míry zastíněnou Hitlerem berlínským a osvětimským, jimž byla věnována pozornost po válce.

Konflikt mezi Hitlerem a „jedupartou“ začal už v roce 1921, ještě před tím, než se Hitlerovi podařilo získat kontrolu nad nově vzniklou NSDAP. V srpnu téhož roku našli redaktoři Mnichovských listů způsob, jak Hitlera postavit do velmi trapné pozice, dost trapné na to, aby ho rozzuřila a přiměla obrátit se na soud. Dostal se jim do ruky text, ve kterém se do Hitlera ostře pustili členové vnitrostranické frakce NSDAP.

Tato jedovatá polemika nazvaná „Adolf Hitler, zrádce“ kolovala po jistou dobu neoficiálně, nakonec ji redaktoři Mnichovských listů zveřejnili. To byl zásah do černého. Tento text s sebou přinesl na dlouhá léta řadu otázek a článků týkajících se Hitlera. Autoři se ptali na Hitlerův cizí původ, jeho podivnou povahu, nebo záhadné zdroje jeho obživy („Z čeho vlastně žije?“ zajímal se pamflet). Námětem, který ho zasáhl nejvíce, však bylo jeho možné židovství nebo utajovaný vztah k Židům. Anonymní nacističtí autoři jedovatého pamfletu tvrdili, že když se Hitler svým intrikánským a rozvracečským jednáním náhle chopil absolutní moci nad stranou, sloužil nejen „židovským zájmům“, ale dokonce se choval „jako pravý Žid“.

Hitlerova reakce byla obvykle dvojí: legální a nelegální. V noci nacisté vyhrožovali redaktorům Mnichovských listů smrtí, ve dne je hnal Hitler před soud za pomluvu a podvod. Nyní, stejně jako ještě tolikrát v následujících dvanácti letech, přitom těžil z pravicové nacionalistické povahy bavorské justice.

Když se později toho roku dostala žaloba za pomluvu k soudu, obvinil Hitler bezostyšně redaktory Mnichovských listů, že jedovatou polemiku, která ve skutečnosti vzešla z jeho vlastní strany, vykonstruovali. Jak se stalo pravidlem, byl rozsudek vynesen v neprospěch Mnichovských listů, redakce navíc musela zaplatit pokutu ve výši šesti set marek. Deník o verdiktu referoval v článku, jehož titulek úsečně popsal tento střet v dramatickém, osudovém souboji, který následoval:

HITLER GEGEN DIE MÜNCHENER POST

Hitler versus Mnichovské listy. Byl to boj nespravedlivý a nerovný. Skupinka neozbrojených pisálků se postavila dobře financované armádě vrahů. Přesto mu znepříjemňovali život, tu maličkostmi, tu zásadním způsobem. Hitler „před námi nemá žádná tajemství“, chlubili se rádi. Posledních pár let před Hitlerovým nástupem k moci vedli neobyčejně děsivou, zoufalou válku, během níž našli způsob, jak získávat a zveřejňovat jedno usvědčující tajemství za druhým. Často se jednalo o interní sdělení a korespondenci z Hitlerova nejbližšího okolí, která ho a jeho kumpány spojovala se sexuálními skandály, korupcí a sériovými politickými vraždami. Oči měli skutečně všude. Když se Hitler vypravil do Berlína a rozhazoval peníze v luxusním hotelu, objevil se v Mnichovských listech následující den jeho hotelový účet s posměšným titulkem „Jak si žije Hitler“. Zrovna tak ale redakce otiskla průběžnou celkovou výši jiného, méně zábavného Hitlerova účtu, a to rostoucí počet politických vražd připisovaných na konto „Hitlerovy partaje“, jak nejráději nazývali nacionálněsocialistické hnutí.

„Hitlerova partaje.“ Opakovaným používáním tohoto označení novináři čtenářům neúnavně připomínali, že za zločiny páchané NSDAP, o nichž referovali, je osobně zodpovědný jeden člověk, a že strana, o které psali, nepředstavuje v pravém slova smyslu seriózní, na určité ideologii postavené hnutí, ale spíše slouží jako nástroj kriminálního chování jednoho člověka.

V Mnichovských listech vyšel roku 1932 článek o vražedném oddílu uvnitř Hitlerovy strany zvaném Buňka G, zakončený Hitlerovým výrokem, který otiskly noviny po celém světě (ale

bohužel se na něj zase brzy zapomnělo). Jeho slova se však nevztahovala pouze k tomuto konkrétnímu skandálu, nýbrž ukazovala, že Hitler nese osobní zodpovědnost za veškeré činy svých spolustraníků. „Ve straně se nestane nic, o čem bych nevěděl, nic, k čemu bych nedal souhlas,“ chvástal se. „Ba co víc, stane se jen to, co si přeji.“

„Jeduparta“ vždy trvala na tom, že za NSDAP a její zločiny je zodpovědný Hitler osobně, a tak se bez váhání neúprosně střefovala přímo do něj. Například nikdy nenechala Hitlera ani jeho stoupence zapomenout, jak sebou nechvalně plácnul o zem při pochodu na mnichovské náměstí Odeonsplatz, když během pokusu o převrat v listopadu 1923 čelil nepřátelské palbě. Jakmile začali na jeho bandu střílet oddaní vládní vojáci, svalil se Hitler na břicho a těly svých mrtvých přátel se chránil před kulkami. Popisy tohoto „placáka“ se rozcházejí. Někteří tvrdí, že Hitlera v první linii záměrně, popřípadě nechtěně, povalil padající účastník puče. Podle jiných výkladů se na zem instinktivně vrhne každý voják, létají-li kolem něj střely. Je ale také pravda, že Hitlerův hlavní spojenec generál Erich Ludendorff se po prvních výstřelech zvedl a napochodoval rovnou do nepřátelské palby, zatímco Hitler se odplazil pryč s vykloubeným ramenem a později byl odveden do úkrytu.

V očích redaktorů Mnichovských listů byl však Hitler „na bříše“ neustále, tvor jednak zbabělý a jednak nebezpečný. Když jsem zkoumal vydání Mnichovských listů z období, kdy se boj redakce s Hitlerem chýlil ke konci, narazil jsem na karikaturu vydanou v listopadu 1932. Bylo to bolestné období plné falešné naděje. Poté co během dvou let Hitlerova popularita vystřelila do nebe, pro něj byly poslední svobodné celostátní volby, které se konaly 7. listopadu, propadák. Dokonce i někteří redaktoři Mnichovských listů věřili, že nakonec přece jen hrozba, kterou Hitler představuje, vyšumí, a k převzetí moci nedojde. Karikatura zobrazovala Hitlera, kterého vykopli voliči ze dveří, takže potupně přistál na dlažbě.

ZNOVU NA BŘÍŠE!

zněl předčasně oslavný popisek.

Při pohledu na tuto karikaturu jsem pochopil, jak vzrušující a zároveň nešťastný boj to pro redakci Mnichovských listů musel být. Zdálo se, že je vždy dělil jen jeden příběh, jedno skandální odhalení od toho, aby Hitlerovu řádění učinili přítrž. Jednou to dokonce vypadalo, že by stačil jen jeden další příběh, aby ho dohnali k sebevraždě. Když zemřela Geli Raubalová,

vyptávali se na povahu Hitlerova vztahu s přitažlivou nevlastní neteří, na jeho úlohu v její smrti a domnívali se, že jí přerazil při hádce nos. Podle Hitlerových tehdejších spolupracovníků ho málem přiměli k tomu, aby se zastřelil. Podle Hitlerova advokáta Hanse Franka, kterého Hitler vyslal pohrozit redakci Mnichovských listů žalobou za článek o Geli Raubalové, si Hitler stěžoval, že „už noviny nemohl ani vidět, ta hrozná špinavá kampaň by ho zabila“.

Bohužel ho nezabila. Když nakonec ostrá potyčka s Hitlerem a jeho lidmi vyvrcholila šestnáct měsíců po smrti Geli, byli 30. ledna 1933 redaktoři stále o jeden příběh pozadu, a to už bylo pozdě.

Do stejného konfliktu se zapletli i další novináři. Konrad Heiden, mnichovský zpravodaj deníku Frankfurter Zeitung, který v Berlíně založil protinacistický svaz novinářů, a Rudolf Olden, mnichovský zpravodaj berlínských novin. Oběma se z něj podařilo najít bezpečnou cestu ven a ostrou kritikou Hitlera ve svých knihách se pak snažili varovat Západ. Také mezi ně patřil Fritz Gerlich, šéfredaktor týdeníku Der gerade Weg, kterému se však vyváznout nepodařilo.

Avšak Martin Gruber, Erhard Auer, Edmund Goldschagg, Julius Zerfass a další redaktoři Mnichovských listů vedli proti Hitlerovi zákopovou válku každý den. Čelili jemu, jeho násilnickým přívržencům i jejich výhrůžkám, prověřovali sílu pravdy v boji se zlem, společně nacházeli její meze a sdíleli tak stejný osud jako prorokyně Kasandra. Ačkoliv prohráli, jejich odkaz zdaleka netvoří jen hrdinství, které předvedli (přestože si samo o sobě zaslouží mnohem větší uznání od nástupců z řad současných německých novinářů). Také po sobě zanechali obraz Hitlera, jakési ucelené vysvětlení, určitý pohled, který se z velké části vytratil vlivem úvah o tom, kým Hitler byl, nebo se na něj postupem času zapomnělo. Tento pohled neměli čas vystihnout ve zvláštním článku, zato se ale zřetelně ukazuje v zápalu, se kterým dennodenně psali články o Hitlerovi a jeho partaji.

V hektických a děsivých posledních dvou letech existence Mnichovských listů vévodily rubrikám články o sérii úzce propojených skandálů Hitlerovy partaje vyplouvajících na povrch, počínaje poměrně málo významnou zápletkou, která se točila kolem sexuálního vydírání. Její zveřejnění v Mnichovských listech způsobilo, že vyšly najevo další, závažnější skandály Hitlerovy partaje, které přinesly mnohem více obětí. Nejprve byli členové Buňky G, tajného vražedného oddílu v Hitlerově partaji, přistiženi při pokusu zavraždit ty členy strany, kteří je dostali do potíží v původní aféře sexuálního vydírání. Tento incident s sebou přinesl ještě

hrozivější odhalení, které se naneštěstí později opravdu potvrdilo. Tajné plány členů Hitlerovy partaje povraždit své politické odpůrce až se strana dostane k moci. Masová vražda v plenkách vystavená všem na očích.

Redaktoři dokonce zahlédli nepatrný záblesk konečného řešení židovské otázky. Článek *Židé ve třetí říši* z 9. prosince 1931 předvídá následný vývoj událostí a při jeho čtení mrazí krev v žilách. Poukázali v něm na osudný eufemismus označující genocidu, pro který Hitler používal výraz *Endlösung* neboli konečné řešení.

Více než rok před tím, než se Hitler chopil moci, oznámila redakce Mnichovských listů, že pomocí svého zdroje uvnitř Hitlerova oddílu SA odhalila jistý „tajný plán“, ve kterém členové Hitlerovy partaje „přichystali zvláštní nařízení týkající se konečného řešení židovské otázky, která mají vejít v platnost až se strana dostane k moci. Do té doby jsou přísně tajná a na veřejnosti je zakázáno o nich mluvit, protože se strana obává, že by mohla ovlivnit zahraniční politiku.“

Následoval vyčerpávající seznam protižidovských opatření, který s úžasnou přesností postupně předvídá vývoj restrikcí a perzekucí Židů chystaných členy NSDAP na období mezi lety 1933 a 1939. A naznačili ještě více: opravdu poslední „konečné řešení“.

Jejich seznam možných budoucích omezení se nám nyní bude zdát povědomý: sesazení Židů z funkcí v soudnictví, ve státní správě a z jiných vysokých funkcí, policejní dozor včetně vystavení povolení k pobytu a průkazu totožnosti, zabavení židovských podniků majetku, zadržení a vyhoštění „nepohodlných“ Židů, zákaz uzavírání sňatků nebo zákaz pohlavního a společenského styku mezi příslušníky odlišných ras, jako to nařizovaly i pozdější norimberské zákony.

„Konečné řešení“ bylo přivedeno do ještě větší krajnosti: „Pro konečné řešení židovské otázky se navrhuje využít Židy v Německu na nucené práce, nebo obdělávání německých bažin pod dohledem zvláštního útvaru SS.“

Člověku při tom pomyšlení běhá mráz po zádech. Nacisté se dostali za hranu obyčejného zpřísnění právních a občanských omezení k něčemu mnohem horšímu – konečnému řešení, jehož cílem bylo fyzicky vyloučit Židy z německé společnosti a zpečetit jejich osud v „bažinách“ pod dozorem SS. Fakt, že se nacisté dovolávali posledního řešení v bažinách, s sebou nese

varovný signál v podobě ošklivého eufemistického žertu, o který se Hitler, Himmler a Heydrich podělili o deset let později v publikaci *Hitlerovy rozhovory u kulatého stolu*. „Jaká ošklivá ‚fáma‘, že vyhlazujeme Židy, přitom my je pouze ‚ponecháváme svému osudu‘ v ruských bažinách.“

Uvědomovali si redaktoři Mnichovských listů, že se z těchto bažin stane eufemismus pro masové hroby? Můžeme jen hádat, co si představovali pod pojmem „bažiny“ v souvislosti s „konečným řešením“, o němž informovali veřejnost v roce 1931. (Průzkum mezi německými a zahraničními novinami z té doby ukázal, že nikomu varovná zpráva o „konečném řešení“ nestála za to, aby ji prověřil více do hloubky.) Redaktoři Mnichovských listů však v řadě článků odhalovali, prošetřovali a zaznamenávali sérii politických vražd páchaných členy Hitlerovy partaje, takže nezbylo mnoho, co by o chladnokrevnosti a vražedných úmyslech strany neodhalili. Vnímali ji jako zločinecký podnik vrahů schovaný pod maskou politické strany.

Pro redaktory Mnichovských listů bylo stěžejní klást důraz na bezcharakterní chování zločinců z Hitlerovy partaje. Byli v podstatě osvícenými policejními zpravodaji a pod maskou politické reportáže psali o vraždách. To jsem si jasně uvědomil až při rozhovoru se synem jednoho z nejpřednějších členů „jeduparty“, hvězdného politického zpravodaje přezdívaného „pruský slavík“. Tuto přezdívku dostal od svých kolegů z Mnichovských listů Edmund Goldschagg, jeden z nejhlásitějších lídrů v souboji Mnichovské listy versus Hitler. „Pruský“, protože přišel do redakce Mnichovských listů v roce 1928 po dlouhé kariéře v berlínských novinách, a „slavík“, poněvadž byl známý svým energickým, veselým a často melodickým způsobem vyjadřování a dokázal svou dobrou náladou a písničkami oživit atmosféru v Café Heck, kde se kolegové z redakce pravidelně scházeli.

Když jsem v Mnichově mluvil s Rolfem, synem Edmunda Goldschagga, zjistil jsem, že nezná mnoho podrobností o nanejvýš dramatických střetech svého otce s Hitlerem. Je pravda, že se odehrály předtím, než se Rolf narodil. Jeho otec se však ve svých pamětech, které Rolf nechal vydat v limitované edici, událostem před rokem 1933 věnoval pouze málo. To může být z části přičítáno tomu, že Rolfův otec začal být aktivní, a navíc poměrně statečný, až poté, co se Hitler dostal k moci. Když Hitlerovi muži vyrabovali redakci Mnichovských listů, byl „pruský slavík“ zatčen a musel narukovat do armády. Z armády ho ale kvůli politickým názorům vyloučili, a tak si našel útočiště ve Freiburgu. Nehledě na to, že už byl sám podezřelý, tam riskoval život

a ukrýval rok jednu Židovku, než mohla uprchnout do Švýcarska. Později se stal jedním ze zakládajících členů dnes již vlivného jihoněmeckého deníku Süddeutsche Zeitung.

Jedním z důvodů, proč Goldschaggův syn nezná protihitlerovskou práci svého otce do všech podrobností, může být rozdíl v jeho povaze a povaze jeho otce, energického, zapáleného socialisty s protihitlerovským smýšlením. Jedna konkrétní poznámka, kterou syn „pruského slavíka“ pronesl o tom, jak jeho otec vnímal Hitlera, mi však utkvěla v paměti. Položil jsem mu stejnou otázku jako i dalším, kteří éru Adolfa Hitlera zažili nebo o ní napsali. Zeptal jsem se ho, jestli si myslí, že by se Hitlerova ďábelská povaha dala vysvětlit šílenstvím, nebo nějakou jinou duševní poruchou.

„Ne,“ naléhal Goldschaggův syn s mnohem větším západem, než jaký projevil při jakékoliv jiné zmínce o „jedupartě“. „Že byl Hitler blázen, si můj táta nemyslel. Pro něj to byl výhradně politik zločinec.“

Ne kriminální politik, ale politik zločinec. Nejprve mi to připomínalo marxistickou floskuli, ale když jsem v archivech procházel starší vydání Mnichovských listů, uvědomil jsem si, že redaktoři nebyli v zajetí marxistického přesvědčení. Vymezovali se vůči komunismu a zavrhovali policejní násilí, které Sověti za marxismus vydávali. Jejich opovržení se odrazilo v posměšné přezdívce pro vražedný oddíl, který odhalili uvnitř NSDAP: „Čeka v Hnědém domě“, přičemž Čeka byl svého času neoficiální název obávané sovětské tajné policie. Mnichovské listy byl spíše liberální a populistický deník než marxistický.

A skutečně, když jsem se ponořil do jejich reportáží o Hitlerovi a jeho partaji, pochopil jsem, že „politik zločinec“ není jen nicneřikající označení, ale je pečlivě promyšlené a má hlubší smysl. Hitlerovu ďábelskou povahu nevyvolala nenávislná představa nebo přesvědčení, žádná ideologie, která by se zvrhla ve zločinné úmysly a vraždění, aby dosáhla svého cíle. Tohle zlo z jeho zločinných úmyslů spíše pramenilo a jako ideologie se pouze tvářilo.

Do novin se to promítalo pravidelně, ačkoliv spíše jako denní evidence vražd než jako velké skandály na titulní stránce. „Féma [vražedný oddíl] zabíjí v Durynsku“, „Hnědí vrazi řadí ve Stuttgartu“, „SA vraždí v Halle“, „Hnědý teror v Magdeburku“, „Nacisté zabíjejí v Lippe“. Během posledních dvou let existence Mnichovských listů nevyšel pomalu ani jeden výtisk, který by neobsahoval jeden, ale většinou spíše dva, tři, nebo čtyři krátké články o tom, že členové

Hitlerovy partaje bezostyšně a chladnokrevně vraždí své politické odpůrce. Jsme svědky toho, jak systematicky vyhlazují své největší, nejstatečnější a nejpřímočařejší soupeře, které zastřelí, nebo ubijí k smrti obušky. Další jsou nalezeni ubodaní, uškrcení, utopení, anebo jejich těla už nikdy nalezena nejsou. Často po těchto článcích následují reportáže, jak jeden soud za druhým vrahy osvobozuje, nebo jim ukládá tresty určené spíše pro zlodějíčky.

Denně se v Mnichovských listech pročitat deprimujícím přívalem vražd, dodává Hitlerovu mocenském vzestupu chybějící rozměr, který nejvýznamnější poválečné interpretace postrádají. Jejich autoři totiž obvykle předpokládají, že Hitlerův nástup k moci byl nevyhnutelný hned z několika závažných důvodů. Patří mezi ně hospodářské podmínky, generační trauma, křesťanský antisemitismus, strach z modernity, metody propagandy, sjezdy NSDAP v Norimberku za světel hořících pochodní, manipulace se symboly nabitými emocemi, uchvácené davy lidí, způsob vyjadřování a především ideologie.

Tohle všechno může pomoci objasnit, proč Hitler dělal na lidi dobrý dojem, ale nevysvětluje to nezbytně jeho úspěch. Britský historik Alan Bullock jako první poukázal na to, že měl Hitler skoro stejně blízko k selhání jako k úspěchu, když se hnal za mocí. Nejznámějším interpretacím a jejich autorům chybí takřikajíc zkušenosti z terénu: dennodenní porce hrůzy patrná ze stránek Mnichovských listů. Postupné, systematické vyvražďování nejschopnějších politických odpůrců Adolfa Hitlera, které mají na svědomí političtí zločinci z jeho strany.

Pokoutní síť politických zločinců, kterou Mnichovské listy odhalily, má však na svědomí ještě dva jiné zločiny. Dva druhy trestných činů, které jsou sice méně násilné a krvavé než vražda, ale na stránkách deníku se hromadí a tvoří prapodivné, symbolické zločiny charakteristické pro mnichovského Hitlera a jeho partaj. Vydírání a falšování.

Pravděpodobně nejlepší způsob, jak lépe porozumět názoru „jeduparty“ na Hitlerovu partaj, je blíže se zaměřit na jeden z typických vyděračských skandálů, který odkryla, a poté přesunout pozornost tam, kde pramení její zájem o problematiku falšování. Přitom není řeč pouze o málo významném padělání dokumentů, ale o falšování dějin ve velkém pod taktovkou Hitlerovy partaje.

Dva roky dlouhou závěrečnou bitvu mezi Hitlerem a „jedupartou“ odstartovalo vydání z 22. června 1931 s posměšným palcovým titulkem:

HŘEJIVÉ BRATRSTVÍ V HNĚDÉM DOMĚ

následoval podtitulek:

Sexuální život v třetí říši

Poté se redaktoři rovnou zaměřili na podlé vrcholné dílo vyděračské literatury vytvořené členy vzkvétající zločinecké subkultury Hitlerovy partaje, která vykořisťovala vlastní členy, čímž povýšila pouhý vyděračský dopis na umění.

Ústředním bodem příběhu je do detailu propracovaný vyděračský dopis adresovaný veliteli SA Ernstu Röhmovi pod zástěrkou vyšetřování jiné vyděračské kauzy proti němu, které vede autor dopisu „za Ernsta Röhma“. Vyděračská politika Hitlerovy partaje má svoje typické příznaky. Každé vyděračské spiknutí odstartuje nové vyděračské spiknutí, které na něm parazituje. Je to hobbesovská vize, v níž predátoři loví predátory v džungli zločinu. Mezi tyto příznaky navíc patří i vloupání, podobně jako v aféře Watergate, za účelem získat zpět ponižující erotickou korespondenci, jež vyvolala původní vyděračské spiknutí.

Než však v Mnichovských listech vyšel senzační článek „Sexuální život v třetí říši“, redakce si pečlivě vymezila vlastní zdánlivě velkomyslné důvody, proč na ně tuto špínu vytáhnout. Článek je uveden citátem nacistického ideologa Gregora Straßera, který vyčítá levicovým politikům jejich snahu zrušit proslulý paragraf 175 Výmarské ústavy, na jehož základě byly sexuální styky mezi muži trestány jako závažné zločiny. „Jenže,“ začíná článek, „každý dobře informovaný člověk ví, a především právě Gregor Straßer, že napříč Hitlerovou partají jsou naprosto evidentně rozšířeny oplzlé manýry postihované paragrafem 175.“

A pokračuje: „Hitler teď udělal z Röhma [který strávil několik let v polooficiálním exilu v Bolívii, aby se zapomnělo na jeho předešlé homosexuální aféry] vrchního velitele ozbrojených sil, [a to] je jako svěřit Ikarovi vosková křídla.“ Redakce Mnichovských listů vynakládá velké úsilí, aby dala jasně najevo, že homosexualitu jako takovou neodsuzuje, odsuzuje spíše „odporné pokrytectví v NSDAP, jelikož navenek ukazuje strana morální rozhořčení, zatímco v jejích vlastních řadách převládají ty nejostudnější praktiky“. A právě z tohoto důvodu „pocitujeme, že je třeba veřejně odsoudit šokující události, které se odehrály uvnitř Hitlerovy partaje.

Zveřejňujeme zde dopis od doktora Meyera z Regensburgu, tiskového mluvčího nacistů, zasláný Röhmovi do Mnichova. ... Je jednak potvrzením [o dokončeném úkolu] a jednak vyděračským

dopisem, který má hlavního velitele upozornit na jeho vlastní slova o svých nezákonných homosexuálních aktivitách, aby si [autor dopisu] zajistil lepší postavení ve straně.“

Dopis doktora Meyera je dokonale rafinovaný. Nadaní angličtí básníci druhé poloviny 17. století byli slavně označováni jako „banda aristokratů, kterým šlo psaní samo“. Meyer patřil k takové bandě vzdělaných grázlů v rámci Hitlerovy partaje a psaní dopisů ve vyděračském stylu mu šlo dobře.

Meyer svůj dopis Röhmovi, který získala redakce Mnichovských listů a v plném znění ho zveřejnila, začíná nápadně detailním popisem jejich společného posledního setkání. Toto převyprávění by bylo zbytečné, kdyby ovšem nechtěl písemně vytvořit možný nátlak na Röhma. Byla noc, vzpomíná Meyer, a alkoholem posilněný velitel SA byl nadšený svým triumfálním návratem do čela Hitlerovy osobní armády. Ukazuje nám Röhma, který vtipkuje a chlubí se, že „dokud nepřijel [do Bolívie], homosexualitu tam neznali, ale [on] si dal práci s tím, aby v této situaci došlo k rychlým a trvalým změnám“.

Meyer poté v dopise Röhmovi „připomíná“, že ho velitel SA pověřil, aby zakročil ve věci pokusu o vydírání jeho osoby. Tím spouští akci založenou na špionáži a vloupání, kterou Meyer následně popisuje. Údajně pro Röhmovo dobro, ale vlastně spíše proto, aby ukázal, jakou špinu na něj má.

Dále nás Meyer bere na prohlídku Röhmovým podsvětím, zatímco se snaží vypátrat jeho vyděrače. První zastávkou je doupě neřesti vydávané za ordinaci jistého doktora Heimsotha, který působí jako postava z detektivek Raymonda Chandlera. „Zmínil jste,“ připomíná Meyer svědomitě a naprosto zbytečně Röhmovi, že „jste s doktorem Heimsothem neprozřetelně navštívili několik gay barů, abyste se seznámili s nějakými gayi. Navíc jste několikrát navštívili ordinaci doktora Heimsotha a měl jste možnost si prohlédnout jeho ‚umělecky cennou‘ sbírku homoerotických fotografií. Upozornil jste mě na skutečnost, že doktor Heimsoth má od vás několik dopisů, které si opravdu přejete dostat zpátky.“

Zatímco do ordinace doktora vyděrače doprovázíme Röhmova prostředníka, který za něj řeší problém s vydíráním, uvažme, co by se dělo, kdyby v amerických novinách byly zveřejněny výsledky vyšetřování pravé ruky homofobního kandidáta na prezidenta USA.

V ordinaci Meyer Heimsotha obviňuje, že byl zdrojem informací pro předešlé skandální články o Hitlerově partaji, které vyšly v Mnichovských listech. Heimsoth se nenechá rozhodit a přečte Meyerovi dopis, kterým zcela zjevně Röhma vydírá a „požaduje po něm, aby založil zpravodajskou agenturu a poskytl finanční prostředky na její provoz“. Vyděračský dopis uvnitř vyděračského dopisu.

„Uklidnil jsem ho,“ ujišťuje Röhma neupřímně Meyer, „a požádal ho, aby vzal v úvahu, že jste zcela zaměstnaný Stennesovým případem“ (rebelií uvnitř SA). To úzkostlivého Röhma neuspokojuje. Když se Meyer vrací s prázdnými rukama, aniž by našel doktorovu skrýš s Röhmovými milostnými dopisy, klade mu Röhmu na srdce, že tyto dopisy „je nutné získat zpět *a tout prix*“. „A vy [Meyer stále okatě vzpomíná na události, jež Röhmu nepotřebuje připomínat] jste mě žádal, abych zajistil ‚finanční vyrovnání‘.“ Ještě více podněcuje Röhmovu podezíravost, když mu říká: „Podle mého úsudku [existuje] vztah mezi doktorem Heimsothem a doktorem Straßerem.“ Zmiňuje se přitom o Ottu Straßerovi, přeběhlíkovi z Hitlerovy partaje a nyní jejím oponentovi (a bratrovi Gregora Straßera).

Meyer nechce promarnit jedinou šanci uvést Röhma do rozpaků, pokud by byl tento dopis zveřejněn (tj. pokud by mu Röhmu nezaplátil), a proto líčí několik Röhmových kousavých poznámek na Goebbelsův účet. Pak přechází k vloupání. Sděluje, že „místnost v ulici Bayreuther StraÙe, kde provozuje doktor Heimsoth svoji praxi a má tam dopisy uložené, může jednoduše otevřít každý šikovný řemeslník po sedmé hodině večer“.

Mazaný Meyer zcela zjevně nechce usvědčit sám sebe a také chce zřejmě nechat Röhma tápat, kdo má u sebe dopisy nyní, a tak neuvádí jednoznačně, jestli se do ordinace vloupl, nebo ne. Spustila se prudká smršť: vloupání, vyděračské útoky a protiútoky, tři vzájemně propojené vyděračské zápletky. Vše napovídá, že Hitlerovu náčelníkovi štábu teče do bot, stejně jako teklo i věštcí Laokoonovi. A tyto události, zaznamenané pohledem Röhмова „přítele“ doktora Meyera, jsou vystavené na odív na titulní straně mnichovského deníku.

Röhmu a Hitlerova partaj reagovali následující den tvrzením, že Meyerův dopis byl smyšlený, nebo zfalšovaný. Během složitého soudního procesu, který se táhl ještě mnoho měsíců, vyšlo najevo, že Meyer dopis skutečně napsal, ale neposlal ho Röhmovi přímo a namísto toho jej použil k vydírání velitele SA a hrozil, že ho předá redakci Mnichovských listů, což také později

udělal. Nakonec stáhl po osmi měsících Röhm obvinění proti Mnichovským listům a souhlasil, že uhradí veškeré náklady na soudní řízení včetně výdajů redaktora Martina Grubera.

Avšak následky tohoto článku sahaly dál než jen k soudnímu procesu. Autoři v něm odhalili, a ještě více podnítily, nebezpečné neshody mezi Röhmem a těmi nepřáteli ve straně, kteří ho vydírali. V NSDAP došlo k vytvoření vražedného oddílu zvaného Buňka G, který připravil živnou půdu pro další skandální článek v Mnichovských listech, a nakonec přinesl vraždění, prostituci a vydírání až Hitlerovi pod nos. „Ve straně se stane jen to, co si přeji,“ připomínali redaktoři Mnichovanům a světu, který je neposlouchal.

Tyto aféry neprozrazují tolik o jednotlivých přestupcích, ale spíše o vyděračské tradici.

Umožňují nahlédnout pod pokličku na skrývaný pocit hanby a síť tajných násilnických vazeb s Hitlerem v centru dění. Hypotéza, kterou nikdo nevysloví nahlas, zní: Hitler má svázané ruce a nemůže očistit aktéry této odporné frašky, protože i jemu teče do bot. Každý má něco i na něj.

Podívejme se, jak se o Hitlerovu vztahu k vyděračské klice uvnitř strany vyjádřil bavorský týdeník Die Fanfare. V září 1931 (tři měsíce poté, co aféra vyplavala na povrch) vyšel úvodník zaměřený na zvěsti, které kolovaly o Hitlerově perverzním vztahu ke Geli Raubalové v návaznosti na její záhadnou sebevraždu. Autor článku tvrdil, že „Hitlerovi velitelé toho o svém vůdci vědí tolik, že je jako jejich rukojmí, a tak nemůže zasáhnout a provést čistku v případě, že jsou lídři strany zapleteni do pokoutních záležitostí“.

Pozorujeme typického mnichovského Hitlera. Hitlera kompletně propleteného s vyděrači jako Laokoonu s hady, neschopného vymanit se z „pokoutních záležitostí“.

Podrobně jsem se zabýval strukturou vydírání, do něhož byl Hitler zapletený, protože se domnívám, že senzacechtivost nebyla jediným důvodem, proč redaktoři Mnichovských listů urputně věnovali pozornost provázaným vyděračským aférám, jež sužovaly Hitlerovu partaj. Dospěl jsem k přesvědčení, že v nich objevili pravou podstatu strany a hnutí, které Hitler založil, pramenící z nedílné součásti samotného Hitlera. Hitlera, kterého jsme viděli zapleteného do drobných vyděračských jednání se synovcem, černou ovčí rodiny, a také Hitlera, kterého uvidíme zataženého do vyděračských machinací kvůli vztahu s nevlastní neteří Geli Raubalovou. V neposlední řadě i Hitlera, pro kterého se vydírání stalo více než jen dobře osvojenou vlastností, nýbrž jeho základním povahovým rysem a charakteristickým přístupem ke světu.

Pojem „vydírání“ se dnes nejčastěji používá jako označení pro výhrůžku, že budou odhalena ošklivá tajemství a poškozeny nehmotné hodnoty člověka, jako jsou jeho dobré jméno a pověst. Já tu ale popisuji vydírání v původním významu, ve kterém ho obecně chápeme jako situaci, kdy jeden člověk platí druhému ze strachu nebo pod nátlakem. Zahrnuje také riziko, že může dojít k fyzické a finanční újmě, nebo k poškození dobrého jména. Základem pro takový vztah je hrozba, že v budoucnu vyděrač vydíranému ublíží, pokud nedodrží jeho aktuální pokyny. A nedílnou součástí Hitlerova charakteru, kterou jako první zaznamenali ve svých článcích redaktoři Mnichovských listů, byl jeho pohled na svět a s tím i způsob, kterým se dostal k moci (a dále manipuloval se státníky a národy). Jeho smýšlení a osobitá metoda, těžce nabyté zkušenosti a vytříbený vyděračský vkus.

To bylo klíčem k úspěchu v téměř každé fázi jeho mocenského vzestupu. V bouřlivých posledních měsících docházelo ke krutým rozepřím ve straně, pouličním bojům, politickým vraždám a bezohlednému uzavírání dohod, až se 30. ledna 1933 zmocnil Hitler úřadu kancléře. Vydírání při tom sehrálo podle mnoha (nikoliv všech) historiků klíčovou roli. Zejména pak, když se Hitler snažil překonat neochotu říšského prezidenta Hindenburga, který ho jako „kaprála z Čech“ odmítl jmenovat kancléřem.

3. Komentář

3.1. Fiktivní zadání

Při překládání je vždy nutné zohlednit zadání. V případě této bakalářské práce budeme pracovat se zadáním fiktivním. Výchozí text je součástí téměř pětisetstránkové knihy, která podrobně rozebírá život nacistického diktátora Adolfa Hitlera. Jistou část jeho života, konkrétně období jeho mocenského vzestupu ve 20. a 30. letech minulého století, výrazně ovlivnili redaktori Mnichovských listů a jejich články. Kniha je psaná převážně chronologicky, a tak je tento text přirozeně zařazen hned do třetí kapitoly knihy. Jako součást celku funguje nejlépe, a proto by i náš překlad byl publikován jako součást celé knihy, což se nutně odrazí například ve formě poznámkového aparátu. Ten se nachází na konci knihy, autor v něm řadí poznámky postupně a označuje je číslem příslušné strany. Při překladu celého díla bychom postupovali stejným způsobem. Takový systém má totiž tu výhodu, že všechny poznámky sdružuje na jednom místě a neruší čtenáře při čtení jako kupříkladu poznámka pod čarou. Poznámky v tomto textu nejsou očíslované a obsahují především odkazy na texty, ze kterých autor cituje, a nikoliv vysvětlenou terminologii apod., takže se jimi čtenář může začít zabývat nerušeně až po přečtení textu.

Knihu *Explaining Hitler* vydalo nakladatelství Harper Perennial, které se zaměřuje mimo jiné na literaturu faktu. V českém prostředí publikuje knihy s historickou, politickou a společenskou tematikou, jako je tato, hned několik nakladatelství. Konkrétně zmíníme čtyři taková česká nakladatelství. Prvním z nich je brněnské nakladatelství Host, které má speciální sekci pro populárně-naučnou literaturu. V této kategorii publikovali již několik knih zaměřených na historii a politiku, v posledních deseti letech například *Příběhy železné opony*¹ nebo *Berlín 1936: Šestnáct srpnových dnů*². Druhým, mladším nakladatelstvím je Nakladatelství Tomáš Krsek. Od roku 2015 vydává knihy o politicích jako jsou čtyřicátý americký prezident Ronald Reagan nebo zakladatel Singapuru Li Kuang-jao³. V roce 2019 také vydali knihu *Vzestup a pád Třetí říše*⁴. Kniha *Explaining Hitler* by tedy byla díky svému žánru a tematice vhodným přírůstkem do jejich postupně se rozrůstajícího seznamu vydaných titulů. Historickými tématy se také zabývá edice Polozapomenuté války nakladatelství Epoque. Tato edice vyniká především tím, že nabízí svým

¹ <https://www.hostbrno.cz/pribehy-zelezne-opony-1/>

² <https://www.hostbrno.cz/berlin-1936/>

³ <https://nakladatelstvitk.cz/vydane-knihy/>

⁴ <https://nakladatelstvitk.cz/vydane-knihy/vzestup-a-pad-treti-rise.html>

čtenářům možnost prozkoumat „zdánlivě polozapomenuté války, které však neztratily ani na významu, ani na zajímavosti“.⁵ A právě takovou polozapomenutou válkou je souboj Adolfa Hitlera s redaktory Mnichovských listů. Navíc již toto nakladatelství vydalo knihy *Hitler a konec Třetí říše*⁶ či *Eichmann: Architekt holocaustu*⁷. Jako poslední zmíníme nakladatelství Naše vojsko, které publikuje převážně literaturu faktu zaměřenou na historická a vojenská témata. Mezi nimi i knihy zaměřené přímo na Adolfa Hitlera, kupříkladu *Adolf Hitler – Obrazy ze života Vůdce*⁸ a *Zrození diktátora: Adolf Hitler*⁹. Toto nakladatelství navíc vydává měsíčník o historii *Fakta & svědectví*, který se věnuje moderní historii a „zvláště tématům, která byla v minulosti z nejrůznějších důvodů zamlčována“.¹⁰ Téma, o kterém pojednává náš výchozí text, tedy činnost redakce Mnichovských listů, její vliv na Adolfa Hitlera a jeho (úspěšná) snaha redakci zničit, jednoznačně odpovídá této definici. Proto by teoreticky mohl být výchozí text ve své zkrácené podobě publikován i v tomto médiu. Všechna zmíněná nakladatelství publikují jak původní českou, tak i překladovou literaturu. České tituly však často pojednávají o nacionálním socialismu z českého pohledu, tedy například o Protektorátu Čechy a Morava. Právě i z důvodu přímé zkušenosti s nacistickým režimem mají čtenáři v České republice zájem o literaturu na toto téma, a proto může tak hojně vycházet nejen pod záštitou výše zmíněných nakladatelství.

3.2. Překladatelská analýza

V této části se věnujeme překladatelské analýze výchozího textu, při které vycházíme z modelu Christiane Nordové (1991) a soustředíme se na vněttextové a vnitřtextové faktory a jejich vliv na cílový text. Při určování funkcí textu budeme čerpat z Romana Jakobsona (1995) a při stylistické analýze z Marie Čechové (2000) či Libuše Duškové (2012).

3.2.1. Vněttextové faktory

Mezi vněttextové faktory řadí Nordová autora textu a jeho záměr, adresáta textu, médium, místo a čas vzniku textu, motiv a funkce textu. V následující části je podrobně rozebereme.

⁵ <https://www.epocha.cz/o-nakladatelstvi/>

⁶ <https://www.epocha.cz/kniha/joachim-fest-hitler-a-konec-treti-rise-prvni-vydani-vazana-s-prebalem/>

⁷ <https://www.epocha.cz/kniha/roman-cilek-eichmann-architekt-holocaustu-druhe-vydani-vazana-s-prebalem/>

⁸ <https://www.nasevojsko.eu/nasevojsko/eshop/0/0/5/7680>

⁹ <https://www.nasevojsko.eu/nasevojsko/eshop/47-1-Popularne-naucna/210-2-Historie/5/5317-Zrozeni-diktatora>

¹⁰ <https://www.nasevojsko.eu/nasevojsko/0/0/2/50>

Autor, vysílatel

Autorem a vysílatelem úryvku z knihy *Explaining Hitler: The Search for the Origins of His Evil* (dále pro zjednodušení již jen jako *Explaining Hitler*) je americký novinář Ron Rosenbaum. Narodil se v New Yorku 27. listopadu 1946, vystudoval na Yaleově univerzitě anglickou literaturu a od roku 1968 se věnuje žurnalistice. Jeho články vyšly již v časopisech zaměřených mimo jiné na politiku, sociální témata a současnou americkou kulturu, jako jsou *The New Yorker*, *The New Republic* a *The New York Observer*. Píše ale i do časopisů, které se věnují především popkultuře, mezi nimi i *The New York Times Magazine* a *Vanity Fair*. Ve svých článcích se zaměřuje především na politická témata týkající se konkrétně Adolfa Hitlera, ale i obecně problematiky antisemitismu a nacismu. Kromě toho píše i články s literární tematikou jak americkou, tak britskou. Zabývá se například dílem J. D. Salinger¹¹, nebo Williama Shakespeara¹². Shakespeareovi a jeho díle se také věnuje v knize *The Shakespeare Wars: Clashing Scholars, Public Fiascos, Palace Coups* z roku 2006.

Roku 1998 vydal po více než deseti letech usilovného sbírání informací knihu *Explaining Hitler*. V ní uvádí, že inspirací pro její sepsání mu byla jeho rodinná historie. Jeho otec byl potomkem maďarských Židů, kteří přišli do Ameriky před první světovou válkou. V roce 1990, tedy během počátečních příprav na vydání své knihy, se Rosenbaum dozvěděl, že jeden z jeho vzdálených příbuzných zemřel během holokaustu. To v něm vyvolalo nutkání pokusit se rozklíčovat Hitlerovu povahu jako určitý projev úcty své rodině. Aby dal dohromady co nejvíce informací, procestoval Rosenbaum značnou část světa (Mnichov, Vídeň, Londýn, Jeruzalém aj.) a setkal se s mnoha odborníky na Hitlera. Mezi ty nejznámější patří například britský historik Alan Bullock, izraelský historik českého původu Jehuda Bauer, francouzský režisér Claude Lanzmann a mnoho dalších. Ve třetí kapitole se autor věnuje do té doby málo známému tématu, a to osudu Mnichovských listů. Nacisté v čele s Adolfem Hitlerem se totiž postarali nejen o zánik této redakce, ale i o to, aby byla obdivuhodná práce jejích redaktorů zapomenuta. Ron Rosenbaum se však s cílem informovat širokou veřejnost o tomto deníku a jeho roli v době, kdy se Hitler

¹¹ <https://slate.com/culture/2013/06/j-d-salinger-and-eastern-religion-are-there-any-lost-books-still-in-the-vault.html>
<https://slate.com/culture/2013/09/interpreting-catcher-in-the-rye-the-one-big-mistake-people-make.html>

¹² <https://slate.com/human-interest/2010/05/the-terrible-decision-to-include-a-bogus-play-double-falsehood-in-the-arden-shakespeare.html>

dostával k moci, ponořil do útrob mnichovských archivů a usilovnou investigativní prací získal potřebné zdroje pro napsání celé kapitoly pouze o nich.

V posledních letech se Rosenbaum věnuje především žurnalistice. Za zmínku stojí například jeho článek pro časopis *Los Angeles Review of Books*¹³ z roku 2017, který rozebírá Donalda Trampa v souvislosti s Adolfem Hitlerem, nebo článek *Thinking the Unthinkable: A Lamentation for the State of Israel*¹⁴ z roku 2015 zaměřený na boj Izraele s Palestinou a nejistou budoucnost státu Izrael.

Záměr, motiv

Autorovým záměrem je seznámit čtenáře se specifickou rolí, kterou Mnichovské listy sehrály v době, kdy Hitler krůček po krůčku získával moc nad Německem. Autor podrobně rozebírá činnost redaktorů, jejich články i osobní postoje. Provází čtenáře celým příběhem od počátku až do smutného konce. Od chvíle, kdy se Hitler vynořil jako přízrak z mnichovské pivnice, až do momentu, kdy se mu podařilo ukořistit kancléřské křeslo, a už mu nestálo nic v cestě, aby veškerou svou opozici zlikvidoval. Osudy redaktorů Mnichovských listů nejsou příliš známé, a právě to bylo motivem pro Rosenbauma, aby se jimi zabýval v samostatné kapitole. Jejich práce měla totiž ve své době obrovský dopad, a to především na samotného Hitlera, kterého redaktoři Mnichovských listů ve svých člancích neukazovali v tom nejlepším světle, jak bylo zvykem v rámci tehdejší politické propagandy. Vystavovali se tím značnému nebezpečí a čelili krutým následkům, ale i přesto se na ně zapomíná. Rosenbaum se tomu snaží zabránit a ukazuje, jaký kus práce odvedli jeho kolegové z řad německých novinářů za účelem odhalení Hitlerovy pravé tváře.

Adresát

Zamýšlenými adresáty výchozího i cílového textu jsou lidé, kteří se chtějí dozvědět více o tom, jaký vliv měli redaktoři Mnichovských listů na Adolfa Hitlera. Je to docela široké spektrum lidí, se zájmem o německé dějiny meziválečného období, osobnost Adolfa Hitlera či osudy německých novinářů. Příběh Mnichovských listů není příliš známý, a tak je určen spíše čtenářům, kteří se chtějí ponořit více do hloubky této problematiky. Nejedná se však nutně

¹³ <https://lareviewofbooks.org/article/normalization-lesson-munich-post/>

¹⁴ <https://www.tabletmag.com/sections/israel-middle-east/articles/lamentation-for-israel>

o odborníky, spíše se jedná o laiky, čemuž napovídá použité lexikum. V textu se nevyskytuje mnoho termínů, namísto toho obsahuje mnoho metafor či epitet, které pomáhají rozvíjet čtenářovu představivost a dokreslují situaci. Autor se navíc nezdráhá subjektivního hodnocení. Na popisovanou problematiku nahlíží s jasným názorem: Adolf Hitler je jednoznačně záporný hrdina celého příběhu. Redaktory Mnichovských listů naopak popisuje jako kladné hrdiny a statečné bojovníky. I z tohoto důvodu je adresátem textu člověk vzdělaný a inteligentní, který nahlíží na danou situaci stejným pohledem, a nikoliv člověk extrémně politicky orientovaný. Vzhledem k tomu, že text pojednává o německé, a nikoliv o americké či české historii, jsou čtenáři výchozího i cílového textu postaveni v podstatě na stejnou úroveň. Nepředpokládá se u nich dokonalá znalost faktů z dějin této cizí země. Česká republika je sice geograficky i historicky blíže Německu než Spojené státy americké, na druhou stranu je toto téma, a především Adolf Hitler, natolik známé, že není třeba jej vysvětlovat více čtenářům americkým nežli českým.

Médium, místo, čas

Knihu vydalo poprvé v roce 1998 významné americké nakladatelství *Random House*. Před deseti lety se spojilo s britským nakladatelstvím *Penguin Group* a dnes ho známe jako *Penguin Random House*. Zaměřuje se na anglicky psané knihy, stejně jako další známé nakladatelství *HarperCollins*. Pod záštitou *HarperCollins* funguje *Harper Perennial*, které v roce 1999 vydalo paperback knihy *Explaining Hitler* použité pro účely této bakalářské práce. *Harper Perennial* se specializuje na paperbacky jak klasické literatury, tak právě i populárně-naučné literatury a současné fikce. Autorem knihy je však novinář, a tak ještě před jejím kompletním vydáním v knižní podobě vycházely její jednotlivé části v americkém časopise *The New Yorker*, jenž se soustředí na politické a kulturní komentáře a zpravodajství nebo i poezii a fikci. Podobně by bylo možné postupovat i v případě vydání českého překladu. Vybraný text by bylo možné vydat společně s celou knihou, nebo by mohl být i vzhledem ke svému jedinečnému zaměření publikován samostatně v periodiku zabývajícím se politikou či investigativní žurnalistikou jako je například měsíčník *Fakta & svědectví*. Článek by však musel být adekvátně zkrácen.

Místem napsání a vydání je New York ve Spojených státech amerických, což má vliv na autorův jazyk. Rosenbaum píše americkou variantou angličtiny, na překladu se to však nijak neprojevuje. Dále se místo pojí s presupozicemi. Americký autor zmiňuje několik paralel s americkými

dějiny či kulturou (*a Watergate-like break-in, a figure out of later Raymond Chandler*). Tyto reálie jsou však celosvětově natolik známé, že je ani český čtenář nepotřebuje vysvětlit. Pokud se bude jednat o označení méně známá, bude nutné doplnit vnitřní vysvětlivku.

Rosenbaum se psaní knihy *Explaining Hitler* začal věnovat už koncem 80. let, aby ji roku 1998 úspěšně dokončil. Je to tedy už 25 let od jejího prvního vydání, což se ale v textu nijak výrazně neprojevuje. Vzhledem k historickému zaměření knihy a jejímu zasazení do první poloviny minulého století se nestalo, že by před 25 lety byly v ní obsažené informace nové a dnes již zastaralé. Také novější události, na které autor odkazuje, jako například výše zmíněná aféra Watergate, se dostaly do všeobecného povědomí lidí a jejich použití v textu tak nemůže působit zastarale. Aktuální informace, které by bylo třeba aktualizovat, se v textu nevyskytují.

Funkce textu

Roman Jakobson (1995) rozlišuje šest funkcí textu, z nichž několik je zastoupeno i v našem textu. První z nich je funkce referenční. Autor seznamuje čtenáře s osudy novinářů, kteří stáli v opozici vůči Hitlerovi, a způsobem, jakým se s tím Hitler vyrovnával. Obohacuje čtenáře o nové informace, které zasazuje mezi informace běžně známé. Text obsahuje data, názvy významných míst, osob i historických událostí.

Druhou funkcí je funkce emotivní. Autor textu neskrývá v některých pasážích svůj postoj k tématu. Hitlera například konzistentně označuje jako zlo, tematizuje jeho „d'ábelskou povahu“ a mnohé praktiky v NSDAP označuje za „ostudné“. Emotivní funkce se projevuje i méně nápadným způsobem, zejména když Rosenbaum využívá některá označení či jazykové obraty v situacích, kde by je čtenář spíše nečekal. Redaktory Mnichovských listů označuje Hitlerovým přívlastkem „jeduparta“, ačkoliv je v průběhu celého textu popisuje jako hrdiny a čestné novináře. A nezdráhá se použít ani další nenávislná označení, která však svým způsobem použití staví do absurdní role a ubírá jim na vážnosti.

Konativní funkce je třetí funkcí, která se objevuje v textu. Autor podává čtenáři informace a očekává, že si čtenář na danou problematiku vytvoří vlastní názor. Pozitivními i negativními poznámkami, které se čtenářem sdílí, ovlivňuje jeho postoj a snaží se ho vést k zamyšlení.

Další funkcí v textu je poetická funkce. Čechová (2000) uvádí, že se forma populárně-naučného stylu beletrizuje. To platí i pro tento text, který je plný košatých přívlastků, metafor, přirovnání

a dalších básnických prostředků. Ty mají podnítit čtenářovu představivost v momentě, kdy autor popisuje nějakou situaci či osobu. Mají je dnešnímu čtenáři přiblížit, aby se mohl alespoň vzdáleně vcítit do tehdejší situace.

3.2.2. Vnitrotextové faktory

Mezi vnitrotextové faktory se podle Nordové řadí téma a obsah textu, presupozice, výstavba textu, nonverbální prvky, lexikum a syntax a suprasegmentální prvky. Tyto faktory popisujeme v další části.

Téma, obsah

Tématem textu je protihitlerovská činnost Mnichovských listů ve 20. a 30. letech 20. století. Ta zahrnuje kupříkladu vydávání článků zaměřených na nekalé praktiky uvnitř NSDAP, skandální odhalování událostí ze života Hitlera a jeho důstojníků, které měly zůstat utajené, nebo zesměšňování nacionálních socialistů. Autor ukazuje, co všechno redaktoři byli ochotni či nuceni podstoupit, aby svět varovali před Hitlerem, a co to pro ně znamenalo.

Obsahem jsou konkrétní střety Hitlera a jeho kolegů s Mnichovskými listy. Nejprve čtenáře autor seznamuje s redakcí, její činností, a především přezdívkou, kterou si od Hitlera vysloužila. Nastihuje vztah Hitlera s redaktory a zasazuje počátek boje mezi těmito dvěma stranami do roku 1921, ve kterém vyšel jeden z prvních posměšných článků na Hitlerův účet. Dále autor zmiňuje další články, které byly pro Hitlera jako trn v oku, protože ho v nich autoři odsuzovali a ztrapňovali. Text pojednává i o jednotlivých redaktorech Mnichovských listů jako byl Edmund Goldschagg a jejich osudu před rokem 1933, ve kterém byly Mnichovské listy zrušeny, i po něm. V průběhu celého textu si autor klade otázku, jestli někteří z redaktorů tušili, co se za pár let v Německu odehraje, nebo jestli to vůbec mohli předvídat. V části textu se Rosenbaum zaměřuje výhradně na vydírání, které hrálo v NSDAP zásadní roli. Mnichovské listy totiž zveřejnily hned několik vyděračských kauz, které měly zůstat utajeny. Ty se točily okolo velitele SA Ernsta Röhma a jeho sexuální orientace. Homosexualita byla totiž v té době postihována paragrafem 175 Výmarské ústavy, a tak se toto Röhmovo tajemství nemělo dostat na veřejnost. Z tohoto důvodu ho vydíralo hned několik lidí včetně doktora Meyera či doktora Heimsotha. Redakce Mnichovských listů získala přístup k jejich vyděračským dopisům a neváhala je otisknout. Rosenbaum čtenáře provádí celou komplikovanou situací od začátku do konce. Úryvek končí,

když dojde k roku 1933, kdy Hitler získal funkci kancléře, mimo jiné údajně také částečně vlivem vydrání.

Presupozice

Příjemci výchozího i cílového textu budou mít velmi podobné vstupní znalosti tématu. Anglicky ani česky mluvící čtenáři nejsou zvýhodněni tím, že by se jednalo o události, které se odehrály na území jejich zemí. Česká republika má sice historicky i geograficky k Německu blíže než Spojené státy americké a jakákoliv další anglicky mluvící země, avšak téma této kapitoly je natolik specifické a málo známé, že nelze předpokládat lepší výchozí znalost českého čtenáře. Pro příjemce obou textů je důležité znát základní informace o Hitlerovi a jeho straně jako například význam zkratk SA a SS, jména nejvýznamnějších vojenských velitelů nebo význam hnědé barvy v nacistickém kontextu. Avšak znalosti příjemců nemusí být nikterak hluboké, protože autor mnoho potenciálně neznámých pojmů a událostí vysvětluje, mezi nimi i pivní puč a konečné řešení židovské otázky. Autor píše pro americké čtenáře a snaží se jim přiblížit občasnými narážkami na americké reálie jako v případě, kdy přirovnává vloupání do kanceláře doktora Heimsotta za účelem získat nazpět inkriminující materiály na Ernsta Röhma k aféře Watergate. Tato aféra z roku 1972 týkající se amerického prezidenta Nixona je však natolik celosvětově známá, že nemůže vyvést z míry ani českého čtenáře cílového textu. Pro českého příjemce bude výhodou základní znalost němčiny, kterou můžeme u množství českých čtenářů předpokládat, protože autor na několika místech v textu ponechává německé výrazy (*endlösung*) a novinové titulky (*Hitler gegen die Münchener Post*). Takových pasáží ovšem není mnoho a jsou snad v každém případě objasněné kontextem, takže jazyková znalost je spíše malou, avšak nikoliv přes příliš podstatnou výhodou.

Výstavba textu, nonverbální prvky

Třetí kapitolu knihy *Explaining Hitler* uvádí stručné shrnutí jejího obsahu. Není rozdělená na podkapitoly, ale pouze do odstavců, které na sebe tematicky navazují. Kapitola končí až na straně 59, avšak pro účely této bakalářské práce je výchozí text zkrácen a končí na straně 49. Tříkrát v textu vystupují do popředí novinové titulky, které v podstatě fungují jako podnadpisy. Podávají částečné informace o textu, který následuje, oživují ho, podněcují zvědavost čtenáře a nutí ho číst dál, což je ostatně pro novinové titulky typické, jak píše Čechová (s. 270, 2000).

Nonverbální prvky v textu téměř nejsou zastoupeny. Vybraný úsek ani celá kniha nejsou doplněny o ilustrace či grafy, protože by v takovéto publikaci nenašly využití. Snad jen dobové fotografie by text mohly obohatit, avšak jediná taková se nachází na obálce knihy.

Lexikum

Rosenbaum využívá velmi pestrou slovní zásobu v rozsahu od formální až po neformální. Autorem textu je Američan, takže píše americkým pravopisem (*behavior, rumor, mobilize*) a v některých případech pracuje s lexikem typickým pro Severní Ameriku (*ratcheting up, homicide*). V některých pasážích čtenáři neutrálními jazykovými prostředky předává nové informace, v jiných se snaží čtenáře zaujmout a zapůsobit na něj, proto tyto prostředky střídá s lexikem expresivnějším. Text patří do odborného funkčního stylu, pro který je typický neutrální spisovný jazyk a odborné termíny (*death camps, Final Solution, putsch, anti-Semitism*). Je to však text populárně-naučný, a proto autor hojně využívá expresivně zabarvené výrazy (*plans for a bloodbath, rough beast, black-sheep nephew*), hravé metafory (*predators preying on predators in a jungle of criminality, web of political criminality*), přirovnání (*Watergate-like, serpentlike*) a další básnické prostředky, frazeologismy (*like trusting the cat to guard the cream*), idiomy (*den of iniquity, brought home to me*), několikanásobné přívlastky (*flamboyant, socialist, anti-Hitler firebrand*) a košaté popisy. Nebojí se text ani oživit subjektivními, často kousavými poznámkami (*they were a small band of unarmed scribblers taking on a well-financed army of murderous thugs*). Formálnost textu narušuje tím, že konzistentně používá stažené tvary, a také v přímé řeči či citacích se formálnost přirozeně ztrácí a jsou v nich užity například vulgarismy (*the most flagrant whorishness*). Text obsahuje cizojazyčné, zejména německé, výrazy (*endlösung, Stammtisch*), které čtenáři přibližují prostředí, o němž text pojednává. Dále se v něm vyskytuje množství kompozit (*anti-Hitler, headline-making, plague-stricken, poison-pen*) a frázových sloves (*picked up, cooking up, took on, bringing down*). Vzhledem k zaměření textu v něm nalezneme řadu vlastních jmen. Zpravidla antroponyma (*Adolf Hitler, Rolf Goldschagg, Ernst Roehm*), toponyma (*Munich, Berlin, Odeonsplatz, Altheimer Eck*) a názvy novin (*Munich Post, Washington Post, Süddeutsche Zeitung, Frankfurter Zeitung*). Značná část lexika spadá do oblasti žurnalistiky (*exposé, investigative, editorial, back issues*), protože je text na tuto oblast zaměřený a sám autor je navíc novinářem.

Syntax

Textu dominují dlouhá souvětí, ať už paratactická, nebo hypotactická, která autor záměrně mísí s krátkými jednoduchými větami, aby dosáhl větší dynamičnosti vyprávění.

There were other journalists engaged in the same struggle. There was Konrad Heiden, Munich correspondent for the Frankfurter Zeitung, who went on to found an anti-Nazi press syndicate based in Berlin, and Rudolf Olden, Munich correspondent for Berlin papers, both of whom escaped with their lives to write scathing books about Hitler in an attempt to warn the West. And there was Fritz Gerlich of Der Gerade Weg, who did not escape.

Do textu včleňuje parenteze, s jejichž pomocí doplňuje vedlejší informace či hodnotící poznámky. Parenteze narušují strukturu textu, protože do ní nejsou zapojeny. Jsou graficky odlišeny pomocí pomlček a závorek. (Čechová, 2000)

But the Munich Post reporters—men such as Martin Gruber, Erhard Auer, Edmund Goldschagg, Julius Zerfass, among others—were in the trenches every day [...]

Vedle vsuvek zde najdeme i přístavky těsné (*particularly in overcoming the reluctance of Reichspresident Hindenburg*) a volné (*Herewith we publish a report by a press officer of the Nazis, Dr. Meyer in Regensburg, sent to Roehm in Munich.*). Tento rozvíjející větný člen vyjadřuje totéž, co větný člen rozvíjený, ale různým způsobem. To dokládá fakt, že pokud bychom jeden z členů vynechali, syntaktická funkce se nezmění. Apoziční vztah tvoří zpravidla obecnější a specifičtější člen. Je-li možné specifičtější člen vypustit, záleží na kontextu. (Dušková, 2012) Kupříkladu v případě uvedeného těsného přístavku by jeden i druhý člen mohl být vypuštěn, protože jsou určeny situačním kontextem.

Pro angličtinu je typická kondenzovanější syntax, než jakou známe z češtiny. Častěji se v ní vyskytují polovětné vazby, které navíc obsahují více kategorií. Ke jmenným tvarům slovesným patří infinitiv, participium, gerundium a odlišují se i časové vztahy. (Dušková, 2012)

Infinitiv: *In what sounds like an early instance of the tactic of deniability that Hitler would employ **to distance** himself from the order for the Kristallnacht pogrom [...]*

Participium přítomné: *Roehm and the Hitler Party responded the following day by **claiming** that the letter from Meyer was forged or counterfeit.*

Participium minulé: [...] *the systematic, step-by-step slaughter of Hitler's most capable political opponents, **murdered** by his party of political criminals.*

Gerundium: *At the doctor's office, Meyer accuses Heimsoth of **being** the source of previous scandalous articles about the Hitler Party that appeared in the Munich Post.*

Suprasegmentální prvky

Mezi suprasegmentální prvky řadíme kurzívu, která nejprve našla své využití v úvodním shrnutí obsahu kapitoly. Dále ji autor využívá pro označení názvů novin (*Munich Post, Der Gerade Weg*), pokud chce klást zvláštní důraz na některé slovo ve větě nebo při psaní slov v cizím jazyce (*a tout prix, endlösung*). Dalším prvkem jsou závorky, do kterých autor vsazuje převážně celé věty s funkcí doplňující informace či vysvětlení, nebo tímto způsobem doplňuje vlastní poznámku k textu. V těchto případech se jedná o kulaté závorky. Hranaté závorky se v textu objevují pouze tehdy, je-li třeba doplnit citaci o doplňující informace a původně nevyřčené výrazy, které je ale nutné doplnit pro dobrou koherenci textu. Pracuje i s uvozovkami, jimiž vyznačuje buď názvy novinových článků, přímou řeč či intertextualitu. V neposlední řadě využívá hojně pomlčky, jimiž graficky odlišuje vsuvky.

3.2.3. Intertextualita

Pro dosažení větší autentičnosti přidává autor do textu citace z článků, které vyšly v Mnichovských listech, nebo alespoň uvádí jejich názvy buď v originále, nebo ve svém překladu (*Hitler gegen die Münchener Post, Brown Murder in Stuttgart*). Také si často vypůjčuje slova či slovní spojení právě z těchto článků, ale i od samotných nacistů (*eternal poisoners, unwanted Jews*), od kterých se distancuje, což značí připojením uvozovek. Text oživuje doplněním citací z děl jiných autorů (*the mob of gentlemen who wrote with ease*¹⁵) a v jednom případě dokonce cituje Oxfordský slovní angličtiny. V neposlední řadě cituje politiky tehdejší doby jako prezidenta Hindenburga, nacistické důstojníky včetně Ernsta Röhma, pamětníky, mezi které patří i Rolf Goldschagg, a samozřejmě samotného Adolfa Hitlera. Dalším projevem intertextuality jsou aluze určené adresátům, kteří mají již předchozí znalosti tématu. Příkladem je slovo *struggle*, kterým autor naráží na název nejznámější Hitlerovy publikace *My Struggle*

¹⁵ Alexander Pope, *First Epistle of the Second Book of Horace*, řádek 108
https://www.gutenberg.org/files/9413/9413-h/9413-h.htm#link2H_4_0070

(německy *Mein Kampf*). Abychom tuto narážku přenesli i do překladu, překládali jsme výraz *struggle* převážně jako *boj*, protože český název této publikace zní *Můj boj*:

On that occasion, the Poison Kitchen rebuilt itself and rejoined the struggle. x Po této události se „jeduparta“ znovu postavila na nohy a zapojila se do boje.

3.3. Překladatelská metoda

Zvolená překladatelská metoda je postavena na koncepci dvojí normy překladu. Jiří Levý rozlišuje normu reprodukční a normu „uměleckosti“. Reprodukční norma klade důraz na věrnost překladu, zatímco norma „uměleckosti“ na jeho krásu. V praxi se pak setkáváme s překladatelskou věrností a volností. Věrností se překladatel snaží dosáhnout precizní reprodukce předlohy, volností se chce přiblížit co nejvíce čtenáři, jeho očekávání a vkusu. Adekvátní kombinace těchto hodnot je pro překlad stěžejní. (Levý, 2012)

Zprostředkovat originál jsme se snažili na základě Levého poznatků a analýzy výchozího textu. Zohlednili jsme čtenáře a jeho presupozice, populárně-naučný charakter textu a všechny jeho funkce, autorův záměr, předpokládaný účinek textu a specifika českého jazyka. Doslovnou metodu jsme aplikovali v pasážích, ve kterých dominovala referenční funkce. Zejména pak tam, kde se autor odkazoval na jiné texty (převážně články z Mnichovských listů), nebo pokud pojednával o historických událostech a osobnostech. K adaptačnímu překladu jsme přistupovali při překladu obrazných pojmenování, idiomů či frazeologismů, aby došlo ze strany čtenáře k plnému pochopení. Ovšem kupříkladu při převádění slovních hříček bylo v některých případech nutné rozhodnout, kterou z norem upřednostníme, kvůli odlišnostem mezi českým a anglickým jazykovým systémem a neexistenci vhodných ekvivalentů. Čeština a angličtina mají také rozdílnou syntax a z toho důvodu bylo nutné velmi kondenzovaná anglická souvětí rozvolnit, rozdělit na kratší souvětí, či doplnit větami vedlejšími. Svou roli také hrálo místo vzniku originálu, a proto bylo nutné některé informace doplnit o vnitřní vysvětlivku.

3.4. Překladatelské problémy a jejich řešení

V následujících kapitolách se budeme věnovat rozboru zásadních překladatelských problémů a jejich řešení. Rozdělíme je do tří kategorií na problémy lexikální, syntaktické a pragmatické. Budeme vycházet z výše provedené překladatelské analýzy a postupovat s ohledem na zvolenou překladatelskou metodu. Zaměříme se i na překladatelské posuny, jak je popisují Edita

Gromová (2009) a Anton Popovič (1975). Dělí je na konstitutivní posuny, ke kterým nutně dochází vlivem odlišných jazykových struktur, a individuální posuny, které vznikají na základě překladatelova idiolektu a interpretace originálu. (Gromová, 2009) Oporou nám budou také práce Jiřího Levého (2012), Dagmar Knittlové (2010) a Libuše Duškové (2012).

3.4.1. Lexikální rovina

Nejprve se zaměříme na vlastní jména. V textu se hojně vyskytují antroponyma, především jména osobností z německých dějin. V naprosté většině případů je nebylo třeba transkribovat, protože je jejich psaná forma stejná jak v původní němčině, tak i v angličtině a češtině (*Adolf Hitler, Paul von Hindenburg, Erich Ludendorff*). Jeden rozdíl představují dvě ženská příjmení, a to Hitlerovy nevlastní neteře *Geli Raubal* a americké historičky *Lucy Dawidowicz*, které jsme v češtině přechýlili na *Raubalová* a *Dawidowiczová*. Druhou odlišností jsou pak příjmení velitele oddílu SA Ernsta Röhma a politiků Gregora a Otta Straßerových. Jejich příjmení obsahuje pro angličtinu a češtinu netypická písmena *ö* a *ß*. V obou případech existují dvě možnosti zápisu: buď *ö* ponechat, nebo ho nahradit dvojhláskou *oe* (případně nahradit *ß* písmeny *ss*). Ke druhé variantě se přistupuje zejména v případech, kdy není možné tyto specifické znaky zapsat (internetové adresy apod.), nebo právě pokud se vyskytnou v cizojazyčném textu. Autor originálu se vydal touto cestou a konzistentně v celém textu uvádí formu *Roehm* a *Strasser*. Tuto svoji zásadu však nedodržíme stoprocentně, jelikož se v textu vyskytlo ještě jedno slovo s přehlasovaným *o*, a to *endlösung*, které však autor použil v nezměněné původní formě. Jediné úpravy v tomto slově se dostalo počátečnímu písmenu, které je v němčině u všech substantiv vždy velké, v angličtině však autor použil počáteční písmeno malé. Naše řešení se vrací zpět k originálnímu německému zápisu obou zmíněných slov. V češtině se přehláska zpravidla ponechává, protože kvůli německému vlivu na našem území mají i některá česká příjmení přehlásku, a tak má příjmení *Röhm* úplně stejné znění jako v němčině. Ani u písmene *ß* nepředpokládáme, že by českého čtenáře překvapilo. Ve slově *endlösung* nám není známá autorova motivace pro změnu velkého písmene na malé při převodu z němčiny, a proto jsme se rozhodli zůstat věrni originálnímu německému zápisu s velkým počátečním písmenem. Stejně jsme postupovali v případě slova *Stosstrupp* (něm. *Stoßtrupp*) či názvu *Der Gerade Weg* (původně *Der gerade Weg*).

Německých výrazů se v textu vyskytuje více. Patří mezi ně například názvy některých článků v Mnichovských listech (*Hitler gegen die Münchener Post*). Použitím němčiny se autor snaží přiblížit čtenáři popisované prostředí, dodat textu jistou autentičnost. Právě z toho důvodu používáme i v překladu tyto původní německé výrazy. Němčina se také projevuje v názvech novin, které Rosenbaum v textu zmiňuje (*Frankfurter Zeitung, Süddeutsche Zeitung*).

K novinám, které hrají v celé kapitole hlavní roli, však odkazuje jako *Munich Post*, ačkoliv jejich originální německý název zní *Münchener Post*. Oficiální český překlad zatím neexistuje.

O tomto deníku se zmiňuje například David Clay Large ve své knize *Hitlerův Mnichov*, kterou přeložila Daniela Orlando. Ta odkazuje k deníku původním německým názvem *Münchener Post* a doplňuje ho o vnitřní vysvětlivku *socialistické noviny*. My jsme se však rozhodli v překladu postupovat podobným způsobem jako Rosenbaum. Deník *Munich Post* je totiž zmíněn opravdu mnohokrát, a tak abychom nesnižovali čtenářský komfort, přeložili jsme název deníku jako *Mnichovské listy*. U výše zmíněných názvů dalších novin jsme takto ale nepostupovali, protože se v textu vyskytly pouze okrajově a maximálně jednou. Ponechali jsme je tedy v původním znění, a to také proto, že ani jejich oficiální český název neexistuje, a doplnili je vnitřní vysvětlivkou (*deník Frankfurter Zeitung*).

Němčina měla vliv na autora ještě v jednom ohledu. Pracuje totiž často s názvy, které se vztahují výhradně k německému prostředí, a mnoho z nich převzal od Mnichovských listů či NSDAP. Jsou jimi například *Poison Kitchen, Hitler Party* nebo *Cell G*. Ve všech případech jsme se snažili dohledat původní německé znění a s jeho pomocí výrazy adekvátně přeložit. Pro spojení *Hitler Party* jsme zvolili poněkud expresivnější český výraz *Hitlerova partaj*, a nikoliv pouze *Hitlerova strana*, protože jsme přihlédli k jeho vzniku a funkci – redaktoři Mnichovských listů tak označovali NSDAP, aby stranu zesměšnili. *Poison Kitchen* jsme se pak snažili převést tak, abychom čtenáře překladu neochudili o obraznost, kterou označení obsahuje. Avšak kvůli formálnímu odlišnostem mezi angličtinou a češtinou nebylo možné jej přeložit doslovně. Ke stejnému závěru jsme došli i v souvislosti s překladem slovních spojení se slovem *blackmail*. V jedné pasáži překládaného úryvku mělo toto slovo výhradní postavení a autor ho hojně využíval ve spojení s různými substantivy (*blackmail culture, blackmail threat, blackmail literature, blackmail plot, blackmail scandal, blackmail negotiations*) a i zde bylo nutné zprostředkovat čtenáři ideově estetické hodnoty jako náladové ladění a ironické podbarvení (Levý, 2012).

Anglický styl populárně-naučný se blíží stylu uměleckému a může obsahovat bohatá obrazná pojmenování (Knittlová, 2010). Toho autor plně využívá například hned ze začátku, když si pohrává se slovem *poison*, které se objevuje hned několikrát, a to nejen ve spojení *Poison Kitchen*. Autor se čtenáři snaží předat nejen význam tohoto označení a způsob, kterým vzniklo, ale i určité ladění, které se s ním pojí. Opakováním slova *poison* v různých slovních spojeních a tvarech (*poisonous slanders, poison-pen journalism, eternal poisoners, blood poisoning*) jistě docílí kýženého mrazivého efektu na čtenáře a donutí ho k zamyšlení. Proto jsme se v překladu snažili co nejvíce tento záměr zachovat. Čeština si ovšem nevystačí se slovem *jed* a slovy od něj odvozenými (*jedovatý jazyk, jedovaté poznámky*), a tak bylo třeba použít i slova odvozená od verba *trávit* (*trávení studní, otrava krve*). V textu se dále vyskytují přirovnání a metafory, které jsme do češtiny přeložili věrně, ale stejně hravě (*jungle of criminality : džungle zločinu, Watergate-like : jako v aféře Watergate*). Další složkou, která má v textu popularizační funkci, je přirovnání *like trusting the cat to guard the cream*. Ustálené pojmenování se stejným obsahem bychom v češtině hledali jen těžko, a proto jsme se rozhodli užít jiné, ale adekvátní přirovnání *jako svěřit Ikarovi vosková křídla*. Vedla nás k tomu autorova inklinace k mytologii již v některých dalších pasážích textu (*the snakes around Laocoön, the Cassandra-like fate*).

3.4.2. Syntaktická rovina

Pro anglickou syntax jsou příznačná kondenzovaná souvětí, ve kterých se vyskytují jmenné tvary ve větším množství než v češtině. Oproti tomu v češtině využíváme více vedlejší věty (Dušková, 2012). Autor textu si na informačně nabitých, dlouhých souvětích potrpí. Při překladu jsme přistoupili k jejich rozvolňování, aby se čtenář v textu lépe orientoval a abychom se vyhnuli informačnímu přetížení a následné ztrátě smyslu věty. Jak již bylo zmíněno, nejsou souvětí pouze výrazně kondenzovaná, ale i poměrně dlouhá. Toho autor dosahuje použitím pomlček, kterými nejčastěji graficky značí vsuvku (*the Munich Post reporters—men such as Martin Gruber, Erhard Auer, Edmund Goldschagg, Julius Zerfass, among others—were in the trenches every day*), odděluje jimi zvlášť důležitou část textu či do něj doplňuje podstatnou informaci (*The Prussian Nightingale was the nickname his Munich Post colleagues gave to Edmund Goldschagg, one of the most visible point men in the Post's war against Hitler—“Prussian” because he had come to the Post in 1928 after a long stint writing for a Berlin paper ...*) V případě vsuvek používá čeština k jejich oddělení čárky, a nikoliv pomlčky. Jedná se tedy spíše o různé grafické odlišení. Avšak v našem případě jsme od vsuvky upustili a větu rozvolnili

(Martin Gruber, Erhard Auer, Edmund Goldschagg, Julius Zerfass a další redaktoři Mnichovských listů vedli proti Hitlerovi zákopovou válku každý den). V případě doplňující informace či zvýraznění části textu jsme přistupovali spíše k rozdělení do více vět (Tuto přezdítku dostal od svých kolegů z redakce Mnichovských listů Edmund Goldschagg, jeden z nejhlasitějších lídrů v boji Mnichovských listů proti Hitlerovi. „Pruský“, protože přišel do redakce Mnichovských listů v roce 1928, po dlouhé kariéře v berlínských novinách...).

Za zmínku v tomto oddíle stojí jedno konkrétní souvětí, které jsme byli nuceni pozměnit, jelikož v původním znění nedávalo úplně smysl. Jeho součástí je sice citace, bohužel se nám však původní německou verzi nepodařilo dohledat, aby nám význam souvětí pomohla objasnit. V případě, že by překlad měl být vydán, bychom se buď pokusili spojit s autorem knihy, nebo alespoň dohledat původní znění v mnichovských archivech.

When Meyer returns empty-handed, without the doctor's stash of Roehm's love letters, Roehm tells him the letters "have to be recovered a tout prix and you [Roehm—he's still ostentatiously recalling these events that Roehm needs no reminder of] asked me to arrange 'the payoff.'"

Když se Meyer vrací s prázdnýma rukama, aniž by našel doktorovu skryš s Röhmovými milostnými dopisy, klade mu Röhmu na srdce, že tyto dopisy „je nutné získat zpět a tout prix“.
„A vy [Meyer stále okatě vzpomíná na události, jež Röhmu nepotřebuje připomínat] jste mě žádal, abych zajistil ‚finanční vyrovnání‘.“

3.4.3. Pragmatická rovina

Tuto část začneme rozborem překladatelského postupu exotizace a naturalizace, tedy používání cizích, respektive domácích prvků v překladu (Gromová, 2009).

*They came to know Hitler in a way few others have known him; they knew him and his circle as intimate enemies, grappling at close range with them in the streets, in the courtrooms, in the beer halls, attacking Hitler with a combination of **Washington Post-like investigative zeal and New York Post-like tabloid glee**—and a peculiar streetwise, wised-up Munich Post edge all their own.*

Jak již bylo zmíněno, pochází autor ze Spojených států amerických. V textu se proto občas vyskytují americké reálie, se kterými nemusí být český čtenář nutně obeznámen. Většinou ovšem volí autor takové reálie, které jsou celosvětově známé, a nemohou tak ani českého čtenáře výrazně překvapit. Podrobněji se na tyto presupozice zaměříme později. I v tomto případě se

autor snažil zvolit takové přirovnání, které osloví co nejvíce čtenářů. Vybral proto dva z nejznámějších amerických deníků *Washington Post* a *New York Post*, aby s jejich pomocí nastínil styl typický pro Mnichovské listy. Český čtenář je pravděpodobně obeznámen s existencí těchto dvou amerických deníků, ale nelze předpokládat, že zná jejich charakteristický styl, protože vycházejí pouze v angličtině. Pokud bychom tedy v překladu použili stejné srovnání, vůbec bychom českému čtenáři nepomohli si vytvořit o člancích v Mnichovských listech jasnou představu. Jako možné řešení se nabízí naturalizace, tedy nahradit tyto dva cizí prvky domácími. Čtenář by měl možná přesnější představu o probíraném tématu, ale jednalo by se zároveň o antiiluzionistický překlad, ze kterého by bylo jasně patrné, že se jedná o překlad, a nikoliv o dílo původní (Levý, 2012) Zvolili jsme proto třetí možnost a tato přirovnání v textu vůbec nepoužili. Tuto omisi jsme použili také proto, že autor vzápětí doplňuje, o které charakteristické vlastnosti těchto deníků se jedná. Ty jsme ponechali a tím čtenáři poskytli dostatek informací pro plné pochopení popisované myšlenky.

Poznali Hitlera tak, jak ho znal jen málokdo. Znali ho a jeho nejbližší okolí jako důvěrné nepřátele, utkávali se s nimi tváří v tvář v ulicích, soudních síních i pivnicích. Útočili na Hitlera způsobem kombinujícím zápal pro investigativní práci se škodolibostí bulvárních plátků, a to korunovali svou osobitou prostořekostí.

V textu se vyskytují i další presupozice spojené buď s místem vzniku textu, nebo oblastí, do které je zasazený. Text je zaměřený na Německo ve 20. a 30. letech 20. století, a proto v něm autor odkazuje na místa, osoby či redakce novin, které nemusejí být dnešnímu českému čtenáři známé. Sám Rosenbaum často takové pojmy objasňuje:

*[...] Hitler's strongest and most fanatically devoted cohort—the **Stosstrupp Hitler (the personal-bodyguard troops who were to evolve into the SS)**—were dispatched instead to Number 19 Altheimer Eck, the building that housed the Munich Post [...]*

Taková vysvětlení bylo nutné převést i do překladu, protože mají v těchto případech americký a český čtenář stejný informační základ. Nelze předpokládat vyšší znalosti českých čtenářů, protože se jedná o události z minulosti, které ačkoliv se odehrály podstatně blíže českému území nežli území americkému, jsou současným čtenářům stejně vzdálené. Nejen v těchto případech, ale i v dalších jsme usoudili, že bude třeba určité německé reálie doplnit o vnitřní vysvětlivku pro lepší koherenci a snazší pochopení textu:

[...] **úderný oddíl Stoßtrupp Hitler** (jednotka osobních strážců, ze které později vznikl **oddíl SS**), složený z Hitlerových nejsilnějších a nejfanatičtějších stoupenců, do sídla redakce Mnichovských listů v ulici Altheimer Eck 19.

Druhou skupinou presupozic jsou reálie týkající se USA, kde originální text vznikl. Tady je český čtenář oproti americkému v nevýhodě, protože lze předpokládat, že americké reálie nebude znát tak dobře jako Američan. Také v těchto případech jsme se uchýlili k vnitřní vysvětlivce, která nenarušuje plynulý tok textu a přispívá k iluzionistickému překladu:

Watergate-like : jako v aféře **Watergate**

Vnitřní vysvětlivka byla velmi vhodnou adicí i v případě dalších reálií týkajících se již konkrétně rozebíraného tématu Adolfa Hitlera a nacistického Německa:

As Alan Bullock was the first to demonstrate : **Britský historik Alan Bullock** jako první poukázal

V tomto případě vycházíme z přesvědčení, že britský historik, který publikuje v angličtině, bude více známý mezi anglicky mluvícími čtenáři než mezi čtenáři s jiným mateřským jazykem, jako například s češtinou.

Kromě vnitřní vysvětlivky jsme užili také explikace:

the way he would brighten the Post Stammtisch (communal table) at the Café Heck with his high spirits and songs : dokázal svou dobrou náladou a písničkami oživit atmosféru v Café Heck, kde se kolegové z redakce pravidelně scházeli

V češtině existuje slovo *štamgast* přejaté z němčiny, které označuje stálého hosta, avšak podobné slovo pro stůl, u kterého se štamgasti scházejí, čeština nemá. *Štamgast* je slovo hovorové a mírně zastaralé¹⁶, takže není do tohoto kontextu příliš vhodné. Navíc označuje stálého hosta obecně, a nikoliv stálého hosta z nějaké skupiny či jinak určeného. V našem případě je však třeba specifikovat, že se jedná o hosty z řad redaktorů Mnichovských listů. Z těchto několika důvodů jsme spojení *the Post Stammtisch* v překladu explikovali a přeložili větou vedlejší.

¹⁶

<https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=%C5%A1tamgast&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>

Dalším bodem v této kapitole je použití a význam kurzívy. Autor graficky odlišuje text kurzívou, mimo jiné, pokud klade zvláštní důraz na některou část věty. V češtině řešíme tento problém v rámci slovosledu a například umístíme réma na konec věty:

*nobody **really** knew who Hitler was : nikdo nevěděl, jaký byl Hitler **doopravdy***

*The Munich Post is **not**, it goes to great length to make clear, condemning homosexuality :
Redakce Mnichovských listů vynakládá velké úsilí, aby dala jasně najevo, že homosexualitu jako
takovou **neodsuzuje***

Odlišené od zbytku textu jsou také citace jiných autorů, tentokrát však uvozovkami. Jedná se jednak o přímou řeč a jednak o citáty z Mnichovských listů či děl jiných autorů. Citace z Mnichovských listů a názvy článků, které se v textu objevují, přeložil zpravidla sám Rosenbaum, popřípadě citaci částečně přejal z jiné publikace a upravil. Tyto informace uvádí v poznámkovém aparátu na konci knihy. Bohužel však neuvádí původní německé znění, které by mohlo být nápomocné při našem překladu do češtiny. Důsledně datuje všechna vydání Mnichovských listů, ze kterých čerpal, avšak dohledat je by bylo pro překladatele nesmírně komplikované. I v samotném textu to autor zmiňuje:

*It's been largely lost or forgotten to history, their vision of Hitler, but it's still there, it's still possible to retrieve it, or at least to glimpse, in the **crumbling pages of the issues of the Munich Post decaying in Munich archives** [...]*

O elektronické podobě nemluvě vzhledem k tomu, že redakce fungovala pouze do roku 1933, a navíc bylo po jejím zrušení vynaloženo velké úsilí, aby se na její existenci zapomnělo. V českém překladu tedy vycházíme z Rosenbaumova anglického překladu.

SA Killing in Halle : SA vraždí v Halle

Brown Terror in Magdeburg : Hnědý teror v Magdeburku

Nazi Murders in Lippe : Nacisté zabíjejí v Lippe

V jednom případě pak cituje z díla anglického básníka Alexandra Popea. Nabízí se několik možných přístupů k překladu tohoto citátu. Pokud již český překlad existuje, mohli bychom ho převzít a řádně označit jako dílo jiného překladatele, případně se s ním seznámit a upravit ho. Stejně tak bychom mohli vytvořit překlad vlastní, čímž bychom ovšem riskovali narušení

překladatelské tradice (Levý, 2012). Rosenbaum však zvolil takové dílo, které do češtiny přeloženo nebylo, a tak nám zbyla pouze možnost vytvořit vlastní překlad.

*the mob of gentlemen who wrote with ease*¹⁷ : *banda aristokratů, kterým šlo psaní samo*

¹⁷ Alexander Pope, *First Epistle of the Second Book of Horace*, řádek 108
https://www.gutenberg.org/files/9413/9413-h/9413-h.htm#link2H_4_0070

4. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo přeložit a okomentovat vybraný úsek z knihy *Explaining Hitler: The Search for the Origins of His Evil* od Rona Rosenbauma, aby mohl být vydán buď spolu se zbytkem knihy, nebo samostatně, například jako součást historicky či politicky zaměřeného časopisu. Snažili jsme se co nejvěrněji přeložit výchozí text a zachovat jeho veškeré funkce, aby měl na českého čtenáře stejný účinek jako na původního amerického. Výchozí text jsme podrobili analýze podle Christiane Nordové a rozebrali jsme jeho vnětextové a vnitrotextové faktory. Tím jsme odhalili místa ve výchozím textu, která by v překladu mohla být problematická. V další části jsme pak nastínili překladatelské problémy a jejich řešení včetně konkrétních příkladů. V komentáři jsme se opírali o odbornou literaturu, kromě Christiane Nordové jsme čerpali z publikací Jiřího Levého, Edity Gromové, Marie Čechové a dalších. Při překladu jsme jistě byli nuceni někde ubrat, abychom mohli jinde přidat, a dosáhli tak adekvátního čtenářského komfortu, takže doufáme, že jsme se významně neodchýlili od původního významu.

Bibliografie

Primární zdroje

ROSENBAUM, Ron. *Explaining Hitler: The Search for the Origins of His Evil*. New York: Harper Perennial, 1999. ISBN 0-06-095339-X.

Sekundární zdroje

BAUMAN, Zygmunt. *Modernita a Holocaust*. Praha: Karolinum Press, 2023. ISBN 978-80-246-5363-1.

ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství, 2000. ISBN 80-85866-57-9.

ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ a Eva MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.

DANEŠ, František, Zdeněk HLAVSA, Miroslav GREPL a kol. *Mluvnice češtiny*. Svazek 3: Skladba. Praha: Academia, 1987. Také dostupné z: <https://stream.avcr.cz/ujc/mluvnice-cestiny-3.pdf>

DUŠKOVÁ, Libuše a kol. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. Elektronické vydání. Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK, 2009 [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://mluvniceanglictiny.cz/>

GROMOVÁ, Edita. *Úvod do translológie*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2009. ISBN 978-80-8094-627-2.

JAKOBSON, Roman. *Poetická funkce*. Jinočany: H & H, 1995. ISBN 80-85787-83-0.

KNITTLOVÁ, Dagmar. *Teorie překladu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 1995. ISBN 80-7067-459-8.

KNITTLOVÁ, Dagmar a kol. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2012. ISBN 978-80-244-2428-6.

LARGE, David Clay. *Hitlerův Mnichov: Vzestup a pád hlavního města nacistického hnutí*. Praha: Argo, 2016. ISBN 978-80-257-1764-6.

LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. Praha: Apostrof, 2012. ISBN 978-80-87561-15-7.

MÜLLER, Helmut, Karl Friedrich KRIEGER a Hanna VOLLRATH. *Dějiny Německa*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1995. ISBN 80-7106-125-5.

NORD, Christiane. *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-Oriented Text Analysis*. Amsterdam: Rodopi, 1991. ISBN 90-5183-311-3.

PETRŮV, Helena. *Zákonné bezpráví: Židé v Protektorátu Čechy a Morava*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 987-80-87284-19-3.

PICKER, Henry. *Hitlerovy rozhovory u kulatého stolu*. Frýdek-Místek: Alpress, 2005. ISBN 80-7362-100-2.

POPOVIČ, Anton. *Teória umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1975.

QUIRK, Randolph, Sidney GREENBAUM, Geoffrey LEECH a Jan SVARTVIK. *A Comprehensive Grammar of the English Language*. New York: Longman, 1985. ISBN 0-582-51734-6.

ROTHMAN, Herman. *Hitlerova závěť*. Líbeznice: Vydavatelství Víkend, 2012. ISBN 978-80-7222-842-3.

Ostatní internetové zdroje

Anglicko-český praktický slovník. *Lingea* [online]. 2022 [cit. 2023-07-20]. Dostupné z:

<https://slovníky.lingea.cz/anglicko-cesky>

BLAŽEK, Jan. „Kaprál z Čech“ na vrcholu moci. Ukřičený nacista Adolf se stal kancléřem.

Paměť národa [online]. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z:

<https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/pribehy/kapral-z-cech-na-vrcholu-moci-ukriceny-nacista-adolf-se-stal-kanclerem>

Český národní korpus. *Ústav Českého národního korpusu FF UK* [online]. 2023 [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://korpus.cz/>

FIEDLER, Teja. Eine Zeitung kämpft gegen die Nazis. *National Geographic* [online]. 2018 [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.de/geschichte-und-kultur/2018/04/eine-zeitung-kaempft-gegen-die-nazis>

O nás. *HOST – vydavatelství* [online]. 2018 [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.hostbrno.cz/nakladatelstvi/o-nas/>

Internetová jazyková příručka. *Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i* [online]. 2008–2023 [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/>

Láokoón. *Wikipedie* [online]. [cit. 2023-07-29] Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/L%C3%A1oko%C3%B3n>

O nakladatelství Epoque. *Nakladatelství Epoque* [online]. 2002–2023 [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.epocha.cz/o-nakladatelstvi/>

Vydané knihy. *Nakladatelství Tomáš Krsek* [online]. 2015–2022 [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://nakladatelstvitk.cz/vydane-knihy/>

O nás. *Naše Vojsko – knižní distribuce* [online]. [cit. 2023-07-28] Dostupné z: <https://www.nasevojsko.eu/nasevojsko/0/0/2/50>

Paragraf 175. *Wikipedie* [online]. [cit. 2023-07-11] Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Paragraf_175

POPE, Alexander. First Epistle of the Second Book of Horace. *Project Gutenberg* [online]. 1971–2023 [cit. 2023-07-12] Dostupné z: https://www.gutenberg.org/files/9413/9413-h/9413-h.htm#link2H_4_0070

ROSENBAUM, Ron. The Double Falsehood of Double Falsehood. *Slate* [online]. 2010 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://slate.com/human-interest/2010/05/the-terrible-decision-to-include-a-bogus-play-double-falsehood-in-the-arden-shakespeare.html>

ROSENBAUM, Ron. Salinger, the Swamis, and the Secrets. *Slate* [online]. 2013 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://slate.com/culture/2013/06/j-d-salinger-and-eastern-religion-are-there-any-lost-books-still-in-the-vault.html>

ROSENBAUM, Ron. He's Not Holden! *Slate* [online]. 2013 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://slate.com/culture/2013/09/interpreting-catcher-in-the-rye-the-one-big-mistake-people-make.html>

ROSENBAUM, Ron. Hitler's Doomed Angel. *Vanity Fair* [online]. 2013 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.vanityfair.com/news/1992/04/hitlers-doomed-angel>

ROSENBAUM, Ron. Thinking the Unthinkable: A Lamentation for the State of Israel. *Tablet* [online]. 2015 [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.tabletmag.com/sections/israel-middle-east/articles/lamentation-for-israel>

ROSENBAUM, Ron. Against Normalization: The Lesson of the "Munich Post". *Los Angeles Review of Books* [online]. 2017 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://lareviewofbooks.org/article/normalization-lesson-munich-post/>

Slovník spisovného jazyka českého. *Ústav pro jazyk český AV ČR* [online]. 2011 [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?db=ssjc>

Příloha 1

Chapter 3

The Poison Kitchen: The Forgotten First Explainers

In which the heroic but doomed reporters of the Munich Post capture the essence of a “political criminal” in the blackmail consciousness of the Munich demimonde

Hitler’s party called it the Poison Kitchen. That was the preferred epithet for his newspaper nemesis, the persistent poisoned thorn in his side, the *Munich Post*. The running battle between Hitler and the courageous reporters and editors of the *Post* is one of the great unreported dramas in the history of journalism—and a long-erased opening chapter in the chronology of attempts to explain Adolf Hitler.

The *Munich Post* journalists were the first to focus sustained critical attention on Hitler, from the very first moment this strange specter emerged from the beer-hall back rooms to take to the streets of Munich in the early 1920s. They were the first to tangle with him, the first to ridicule him, the first to investigate him, the first to expose the seamy underside of his party, the murderous criminal behavior masked by its pretensions to being a political movement. They were the first to attempt to alert the world to the nature of the rough beast slouching toward Berlin.

But the drama of their struggle has largely been lost to history. The exposés they published are remembered, if at all, only in obscure footnotes; the names of those who risked their lives to report and publish those exposés rarely appear even there. Their full story has never really been told, even in Germany, or perhaps especially in Germany, where it’s more comforting for the national self-image to believe that nobody *really* knew who Hitler was until it was too late, until after 1933, when he had too much power (or so it’s said) for anyone to resist.

But the writers of the *Munich Post* knew, and they published the truth for those who cared to see it. While their opposition to Hitler grew initially out of ideology (the *Post* was founded and sponsored by the Bavarian Social Democratic Party), their struggle with Hitler became extremely personal. They came to know Hitler in a way few others have known him; they knew him and his circle as intimate enemies, grappling at close range with them in the streets, in the courtrooms, in the beer halls, attacking Hitler with a combination of *Washington Post*-like investigative zeal and

New York Post-like tabloid glee—and a peculiar streetwise, wised-up *Munich Post* edge all their own.

Their duel with Hitler lasted a dozen years and produced some of the sharpest, most penetrating insights into his character, his mind and method, then or since. Much of their work has been forgotten, but not much has been surpassed. And, as the name Poison Kitchen suggests, they succeeded in getting under Hitler's skin.

The Poison Kitchen: Let's linger a moment on that epithet. As a metaphor, its literal meaning is probably intended to convey the notion of a kitchen "cooking up" poisonous slanders, poison-pen journalism. But "poison" was not a word Hitler used lightly—it was one he reserved for his most profound hatreds. In his final testament, the last words he addressed to the world before committing suicide in his Berlin bunker, he enjoined the German people above all else never to cease from the "struggle against the Jews, the eternal poisoners of the world."

Hitler's final epithet for the Jews: "poisoners." It's an appellation with medieval roots in the accusations of well-poisoning that were used to incite pogroms in plague-stricken Central Europe. But "poison" and "poisoning" are more highly charged words than that; "poison" most often took on a racial, sexual meaning when referring to Jews, as in "blood poisoning": the sexual adulteration, pollution, tainting, and infection of Aryan purity. Jewish blood for Hitler was a sexually transmitted poison. It's hard to think of another word in his vocabulary more fraught with hatred and loathing.

And Hitler's hatred for the Poison Kitchen nearly matched in self-destructive fury the hatred he had for the "eternal poisoners." An argument can be made (and has been made by J. P. Stern, Lucy S. Dawidowicz, and others) that Hitler sabotaged his chances to hold the eastern front against the Red Army in 1944 because he insisted on withdrawing troop trains from his fighting forces in order to use them to accelerate the delivery of Jews to Auschwitz and other death camps, where he used poison gas to poison the "poisoners."

Similarly, at the crucial turning point in his putsch attempt in November 1923, at the moment Hitler most needed to mobilize maximum armed support for his march on the government center, Hitler's strongest and most fanatically devoted cohort—the Stosstrupp Hitler (the personal-bodyguard troops who were to evolve into the SS)—were dispatched instead to Number 19

Altheimer Eck, the building that housed the *Munich Post*, where they spent crucial hours sacking and looting and ripping apart the offices and presses of the Poison Kitchen. In what sounds like an early instance of the tactic of deniability that Hitler would employ to distance himself from the order for the Kristallnacht pogrom (and the Final Solution itself), he later proclaimed himself shocked, *shocked* at the assault on the Poison Kitchen by his personal bodyguards.

On that occasion, the Poison Kitchen rebuilt itself and rejoined the struggle. But ten years later, in March 1933, the moment the Nazi takeover in Bavaria was completed, a vicious troop of SA thugs burst into the *Munich Post* building, gutting it completely, dumping trays of broken type onto streets, and dragging writers and editors away to prison.

This savage attack is a perverse tribute to just how galling the *Post* had been to Hitler from the very beginning. They knew how to get to him, get under his skin. They had his number in a sense far deeper than skin-deep: in the sense that they'd seen into him, through him, in a way that few others had or would. They'd seen the Hitler within Hitler, and—I believe—he knew they knew. It's been largely lost or forgotten to history, their vision of Hitler, but it's still there, it's still possible to retrieve it, or at least to glimpse, in the crumbling pages of the issues of the *Munich Post* decaying in Munich archives, some elusive truths about the Munich Hitler that have largely been eclipsed by the postwar focus on the Berlin Hitler, the Auschwitz Hitler.

The battle between Hitler and the Poison Kitchen began as far back as 1921, before Hitler had succeeded in solidifying his control over the fledgling Nazi Party. In August of that year, the *Post* found a way to cause Hitler severe embarrassment, enough to provoke a howl of outrage and a resort to the courts. They'd obtained the text of a vicious attack on Hitler by an internal faction of the Nazi Party.

This poison-pen polemic, entitled “Adolf Hitler, Traitor,” had been circulating privately until the *Post* made it available for all to see. And it struck home, raising what would become persistent questions about Hitler and persistent themes of the *Munich Post*'s reporting: Hitler's alienness, his strangeness, both of origin and personality, his mysterious sources of support (“Just what does he do for a living?” the pamphlet asked), and, most woundingly, the question of his possible Jewishness or of some subterranean relationship to Jews. In his sudden grab for dictatorial power over the party, in his scheming divisive behavior, the anonymous Nazi authors of the poison-pen

pamphlet claimed, Hitler was not only serving “Jewish interests” but acting “like a real Jew” himself.

Hitler’s response was typically twofold, licit and illicit: Nazi death threats against the writers of the *Munich Post* in the night; by day, he took them to court, suing them for libel and fraud, taking advantage of the right-wing nationalist character of the Bavarian judiciary, as he would repeatedly in the twelve-year struggle that followed.

When the libel suit came to trial later that year, Hitler shamelessly accused the *Post* of fabricating, counterfeiting the poison-pen polemic that originated within his own party. The verdict, as would become the pattern, went against the *Post*, and a fine of six hundred marks was imposed. The headline on the story the *Post* ran about the verdict starkly defined the combat in the epic duel that would ensue:

HITLER GEGEN DIE MÜNCHENER POST

Hitler against the *Munich Post*. It was an unfair, uneven struggle. They were a small band of unarmed scribblers taking on a well-financed army of murderous thugs. But in ways large and small, they made his life miserable. Hitler “has no secrets from us,” they liked to boast. And throughout the extraordinary, nightmarish last-ditch war they waged in the final years of Hitler’s ascent to power, they found a way to obtain and publish one damning secret after another, often internal memos and correspondence of Hitler’s inner circle that linked him and his cronies to sexual scandal, financial corruption, and serial political murder. They had eyes everywhere: If Hitler went to Berlin and spent lavishly at a luxury hotel, the next morning the *Post* would print the hotel bill under the derisive headline “How Hitler Lives.” More grimly, they printed a running total of another kind of Hitler bill: the growing number of political murders credited to the account of the “Hitler Party,” as they preferred to call the National Socialist gang.

“The Hitler Party”: Their repeated use of the term was a relentless reminder to their readers that the crimes they reported on by Nazi Party members were the personal responsibility of one man, that the party they reported on was less a serious, ideologically based movement than an instrument of one man’s criminal pathology.

At the close of the *Post*’s 1932 exposé of the death squad within the Hitler Party known as “Cell G,” a story that was picked up by newspapers all over the world (and soon forgotten, alas),

the *Munich Post* writers appended a revealing quotation from Adolf Hitler about his personal responsibility for his party's acts, a remark that has resonance beyond that particular scandal: "Nothing happens in the movement without my knowledge, without my approval," Hitler boasted. "Even more, nothing happens without my wish."

The Nazi Party and its crimes were Hitler's personal responsibility, the Poison Kitchen always insisted. And they had no hesitation about making their attacks on Hitler relentlessly personal. They never, for instance, let Hitler or his followers forget Hitler's notorious belly flop in the face of hostile fire at the climactic moment of the November 1923 putsch attempt, the march on the Munich Odeonsplatz. As soon as loyal government troops fired at his mob, Hitler dived to the street and used the corpses of comrades to shield himself from bullets. There are conflicting interpretations of the belly flop: Some say Hitler was deliberately or inadvertently dragged down out of the line of fire by the grasp of a falling comrade, others that it was the instinct of a combat soldier to hit the deck when shots were flying. But it's also true that Hitler's chief ally, General Erich Ludendorff, picked himself up and marched straight into the hostile fire after that first volley, while Hitler, suffering from a dislocated shoulder, slunk away in pain before being carried off into hiding.

But for the *Post*, Hitler was always *on his belly*, a creature both craven and dangerously serpentlike. In reviewing the *Post* issues from the final months of the struggle against Hitler, I came across a cartoon they published in November 1932. It was a moment of heartbreaking false hope. After surging for two years, Hitler's vote in the final free national election, the one held on November 7, plummeted. There were those, even at the *Post*, who believed that at last Hitler's threat was fading, short of takeover. The cartoon showed a Hitler having been kicked out of a door by voters and landing ignominiously on the pavement.

ON HIS BELLY AGAIN!

was the prematurely triumphant caption.

There was something about seeing that cartoon that brought home to me the exhilaration and tragedy of the *Munich Post* struggle. They always seemed to be one more story, one more exposé away from scotching the serpent. Once it seemed they were one story away from driving him to suicide. At the time of Geli Raubal's death, the questions the *Post* raised about the nature of

Hitler's relationship to his attractive half-niece and about his role in her death and the suggestion that her nose had been broken in a quarrel brought Hitler close to the brink of shooting himself, according to several associates who were with him at the time. According to Hitler's attorney, Hans Frank, whom he'd dispatched to threaten the *Post* with a lawsuit over its Geli Raubal coverage, Hitler was moaning that "he could not look at a paper any more, the terrible smear campaign would kill him."

Alas, it didn't: In the end, in the sixteen months following Geli's death, as their pitched battle with Hitler and the Hitler Party reached a peak, they were still one story shy of bringing him down on January 30, 1933, when it became too late.

There were other journalists engaged in the same struggle. There was Konrad Heiden, Munich correspondent for the *Frankfurter Zeitung*, who went on to found an anti-Nazi press syndicate based in Berlin, and Rudolf Olden, Munich correspondent for Berlin papers, both of whom escaped with their lives to write scathing books about Hitler in an attempt to warn the West. And there was Fritz Gerlich of *Der Gerade Weg*, who did not escape.

But the *Munich Post* reporters—men such as Martin Gruber, Erhard Auer, Edmund Goldschagg, Julius Zerfass, among others—were in the trenches every day, taking on Hitler, facing down his thugs and their threats, testing the power of truth to combat evil, and sharing the Cassandra-like fate of discovering its limits. They lost, but there is more to their legacy than the heroism they displayed (although that in itself deserves far more recognition than it's received from their contemporary successors among German journalists). They also left behind a vision of Hitler, a coherent explanation, a perspective on him that's been lost, for the most part, to history and to the debate over who Hitler was. It's a perspective they never had the leisure to sum up in so many words in a tract, but it's one that emerges clearly from an immersion in their day-to-day coverage of Hitler and the Hitler Party.

Those hectic, nightmarish final two years were dominated in the *Post* coverage by a series of serial, detonating, closely linked Hitler Party scandals that began with a relatively small-time sexual-blackmail plot that, when exposed by the *Post*, led to escalating revelations of far more serious and deadly Hitler Party scandals: First, the exposé of "Cell G," the Hitler Party's secret death squad, which had been caught red-handed trying to assassinate the party members who'd brought them embarrassment in the original sexual-blackmail scandal. This led to an even more

frightening and unfortunately prophetic exposé: secret Hitler Party plans for a bloodbath, a massacre of their political enemies once they came to power, a mass murder in embryo for all to see.

They even glimpsed, through a glass darkly, the shadow of the Final Solution. In fact, they picked up on the fateful Hitler euphemism for genocide—*endlösung*, the final solution—in the context of the fate of the Jews as early as December 9, 1931, in a chilling and prophetic dispatch called “The Jews in the Third Reich.”

More than a year before Hitler came to power, the *Post* reported it had uncovered “a secret plan” from an inside source in Hitler’s SA. A secret plan in which the Hitler Party had “worked out special orders for the solution of the Jewish question when they take power, instructions that are top secret. They have forbidden discussion of these in public for fear of its foreign policy effects.”

What followed was an extremely detailed list of a score of anti-Jewish measures that foretold with astonishing precision all the successive stages of restrictions and persecutions the Nazi Party was to take against the Jews in the period between 1933 and 1939. And the *Post* hinted at more: It spoke of a further “*final* solution.”

The list of restrictions it predicted seems familiar now: removal of Jews from the courts, from the civil service, the professions; police surveillance, including residency and identity permits; confiscation of Jewish enterprises and property; detention and expulsion of “unwanted” Jews; Nuremberg-type laws against intermarriage and sexual and social intercourse.

All of this leading up to a further “final solution” beyond that: “for the final solution of the Jewish question it is proposed to use the Jews in Germany for slave labor or for cultivation of the German swamps administered by a special SS division.”

One feels a chill reading this: the division between the ratcheting up of legal and civil restrictions and something beyond that—a final solution that involves removal of the Jews physically from German society for a worse fate in “the swamps” at the hands of the SS. That invocation of the final solution in the swamps carries with it a premonitory echo of an ugly euphemistic jest about the Final Solution Hitler, Himmler, and Heydrich would share ten years later as recorded in

Hitler's "Table Talk": Isn't it terrible the "rumor" that we're exterminating the Jews when we're only "parking them" in the swamps of Russia.

Were the *Munich Post* writers aware then that those swamps would become euphemisms for the mass graves to come? One can only guess at what they sensed beneath the swamps of the "final solution" they reported on in 1931. (A survey of contemporary German and foreign newspapers for that period shows no evidence that any of them thought this premonitory report on a "final solution" worthy of further investigation.) But in the concatenation of their exposés and investigations, in the chronicling of the string of political murders committed by the Hitler Party, the *Munich Post* reporters left little hidden about the party's murderous nature and intent. They saw it as a homicidal criminal enterprise beneath the facade of a political party.

The emphasis on the down and dirty criminality of the Hitler Party is a signature of the *Munich Post* writers' vision: They were, in effect, enlightened police reporters covering a homicide story in the guise of a political one. This point was brought home to me vividly in a conversation I had with a son of one of the foremost chefs of the Poison Kitchen, their star political reporter, "the Prussian Nightingale." The Prussian Nightingale was the nickname his *Munich Post* colleagues gave to Edmund Goldschagg, one of the most visible point men in the *Post*'s war against Hitler—"Prussian" because he had come to the *Post* in 1928 after a long stint writing for a Berlin paper and "Nightingale" because he was known for his exuberant, convivial, often musical way with words, the way he would brighten the *Post Stammtisch* (communal table) at the Café Heck with his high spirits and songs.

When I spoke to Goldschagg's son Rolf in Munich, I found him largely unaware of the details of his father's most dramatic clashes with Hitler. They had, it's true, taken place before Rolf was born. But the limited-edition memorial volume Rolf had commissioned about his father dwelt for little more than a chapter on the pre-1933 struggle. In part, this can be attributed to the fact that his father's life *after* the Hitler takeover was so eventful—and also quite heroic. After the *Post* was sacked, the Prussian Nightingale was arrested and drafted into the army. But after being expelled for his political views, he went to ground in Freiburg, where, despite his own suspect status, he risked his life harboring a Jewish woman for a year until she could escape to Switzerland. Afterward, he became one of the founders of what was to become the powerful South German daily, the *Süddeutsche Zeitung*.

In part, the son's lack of detailed knowledge about his father's anti-Hitler journalism might be due to his temperamental distance from the flamboyant, socialist, anti-Hitler firebrand his father was. But the son of the Prussian Nightingale did make one memorable, defining remark to me about his father's vision of Adolf Hitler. I'd asked him a question I'd put to a number of survivors and chroniclers of the Hitler period: Did he think Hitler's evil could be explained by some insanity or mental derangement?

"No," the son insisted to me, with more passion than he'd summoned for any other comment on the Poison Kitchen, "my father did *not* think Hitler was crazy. He always referred to him as a *political criminal*."

Not a criminal politician; a political criminal. When I first heard it, I thought this phrase had the ring of sterile Marxist rhetoric. But after spending time in the archives with their back issues, it was clear to me the *Post* was not a captive of Marxist orthodoxy; they were, in fact, anticommunist and contemptuous of the police terror masquerading as Marxism in the Soviet Union, a contempt embodied in the derisive name they gave to the death-squad infrastructure they exposed in the Nazi Party: "The Cheka in the Brown House," Cheka being at one time the informal name of the feared Soviet secret police. The *Post* was more liberal and populist than Marxist.

And, in fact, after immersing myself in their reportage on Hitler and the Hitler Party, I came to see that "political criminal" was not an empty epithet but a carefully considered encapsulation of a larger vision: that Hitler's evil was not generated from some malevolent higher abstraction of belief, from an ideology that descended into criminality and murder to achieve its aims; rather, his evil *arose* from his criminality and only garbed itself in ideological belief.

One sees this in the paper day by day, not so much in the big scandals, the headline-making events, but in the daily log of murders. "Feme [Death Squad] Murder in Thuringia," "Brown Murder in Stuttgart," "SA Killing in Halle," "Brown Terror in Magdeburg," "Nazi Murders in Lippe." Scarcely an issue went by in those final two years without one and usually two, three, or four brief dispatches reporting the blatant cold-blooded murder of political opponents by Hitler Party members. Cumulatively, what one is witnessing is the systematic extermination of the best and bravest, the most outspoken opponents of the Hitler Party as they're gunned down or clubbed to death with truncheons or as bodies are found stabbed, strangled, drowned,

or simply never found at all. Followed frequently by reports of how one court after another has allowed the murderers to go free or get off with sentences more appropriate for petty theft.

Reading the *Post's* despairing daily drumbeat of murder adds a missing dimension to the account of Hitler's rise, one that has been lost in some of the grand postwar explanations, which tend to assume some deep causal inevitability to Hitler's accession to power—economic conditions, generational psychic trauma, Christian anti-Semitism, fear of modernism, the techniques of mass propaganda, the torch-lit Nuremberg rallies, the manipulation of emotional symbols, the mesmerized crowds, the rhetoric, and, above all, the ideology.

All of these may help explain Hitler's appeal, but they do not necessarily explain Hitler's success. As Alan Bullock was the first to demonstrate, Hitler came almost as close to failing in his drive to seize power as he did to succeeding; what's missing from the grander explanations is what one sees on the ground, so to speak, the texture of daily terror apparent in the pages of the *Munich Post*, the systematic, step-by-step slaughter of Hitler's most capable political opponents, murdered by his party of political criminals.

But there are two other crimes that emerge from the seamy web of political criminality the *Post* exposed, two types of crimes that, if less violent and bloody than murder, cumulatively emerge in the pages of the *Post* as the peculiar, metaphoric *signature* crimes of the Munich Hitler and the Hitler Party: blackmail and counterfeiting.

Perhaps the best way to get a feel for the Poison Kitchen vision of the Hitler Party is to look closely at one of the emblematic blackmail scandals they exposed and then move on to the sources of their preoccupation with counterfeiting, not just the small-time forgery of documents but the Hitler Party's wholesale counterfeiting of history itself.

It began, the two-year-long final protracted battle between Hitler and the Poison Kitchen, with the June 22, 1931, issue and a sardonic banner headline that read:

WARM BROTHERHOOD IN THE BROWN HOUSE

followed by the subtitle:

Sexual Life in the Third Reich

What followed was a plunge directly into the seamy heart of Hitler Party blackmail culture, a thriving criminal subculture preying on itself, which raised the blackmail letter to a black art.

The focus of the story is an elaborate masterpiece of a blackmail missive directed to SA chief Ernst Roehm in the guise of an investigation by the letter writer *on behalf of Roehm* into another blackmail plot against Roehm. Here we have the characteristic syndrome of Hitler Party blackmail intrigue: Every blackmail plot generates, hives off, a parasitical doppelgänger blackmail plot leeching off it. It's a Hobbesian vision of predators preying on predators in a jungle of criminality. This one features, in addition, a Watergate-like break-in to retrieve the deeply embarrassing pornographic correspondence that gave rise to the original blackmail plot.

But before presenting its sensational report on "Sexual Life in the Third Reich," the *Munich Post* carefully defined its own ostensibly high-minded motives for bringing to light this sordid material. The epigraph opening the article is a quotation from Nazi Party ideologist Gregor Strasser attacking the attempt by parties on the left to abolish the Weimar Constitution's famous paragraph 175, the clause that made homosexual acts serious crimes. "But," the article begins, "every knowledgeable person knows, especially Gregor Strasser, that inside the Hitler Party the most flagrant whorishness contemplated by paragraph 175 is widespread."

"Now," they continue, "Hitler is making Roehm [who'd spent several years in semiofficial exile in Bolivia to let previous homosexual scandals die down] his chief commander, [which] is like trusting the cat to guard the cream." The *Munich Post* is *not*, it goes to great length to make clear, condemning homosexuality but rather "the disgusting *hypocrisy* that the Nazi Party demonstrates—outward moral indignation while inside its own ranks the most shameless practices ... prevail." It is for this reason "we feel the need to denounce the shocking events inside the Hitler Party. Herewith we publish a report by a press officer of the Nazis, Dr. Meyer in Regensburg, sent to Roehm in Munich. ... This report is both a letter of confirmation [of tasks completed], at the same time it is a blackmail letter addressed to the commander in chief, making him aware of his own words about his illegal homosexual activities—in order to gain further promotion [for the letter writer] above others in the party."

It's a brilliantly insidious piece of work, Dr. Meyer's letter. The talented Restoration rakes and poets were once famously described as "the mob of gentlemen who wrote with ease" in the late

seventeenth century. Meyer was one of the mob of educated thugs among the Hitler Party inner circle who wrote blackmail literature well.

Meyer's letter to Roehm, obtained by and published in full in the *Post*, begins with an ostentatiously detailed recounting of his previous meeting with Roehm, a recounting that would be unnecessary if he had not wanted to put his potential leverage against Roehm in written form. It was a night, he recalls, in which the well-oiled SA chief was flushed with the triumph of his return to head Hitler's private army. He gives us Roehm joking boastfully that "homosexuality had been something unknown [in Bolivia] until [he] arrived, but [he'd] been working to produce rapid and lasting changes in *that* situation."

Then, according to Meyer's "reminder" to Roehm, the SA chief commissioned Meyer to intervene in a blackmail attempt against him, which initiates the spying and break-in mission Meyer proceeds to describe—ostensibly for Roehm's benefit, but more to demonstrate the dirt he has on him.

Meyer proceeds to take us on a tour of Roehm's demimonde as he tries to trace Roehm's blackmailer back to its source. First stop is a den of iniquity passing as the offices of a certain Dr. Heimsoth, a figure out of later Raymond Chandler. "You mentioned," Meyer meticulously and unnecessarily recalls to Roehm, that "inadvertently you have visited some homosexual pubs together with Dr. Heimsoth to get to know some homosexual boys. You also have been, several times, to Dr. Heimsoth's doctor's office and had the opportunity to see his 'artistically precious' collection of homoerotic photographs. You called my special attention to the fact that Dr. Heimsoth has some letters from you that you are very anxious to get back."

It's useful to consider, as we accompany Roehm's designated blackmail troubleshooter to the office of the blackmailing doctor, how such an account would play if it was an American newspaper publishing the results of an investigation into the chief aide of a homophobic American presidential candidate.

At the doctor's office, Meyer accuses Heimsoth of being the source of previous scandalous articles about the Hitler Party that appeared in the *Munich Post*. Heimsoth plays it cool and reads to Meyer his own thinly veiled blackmail letter to Roehm "asking for the organization of a news service and the provision of funds to supply it"—a blackmail letter within a blackmail letter.

“I calmed him,” Meyer deviously reassures Roehm, “and asked him to consider that you are completely occupied with the Stennes case” (an internal rebellion within the SA). This does not satisfy the anxious Roehm. When Meyer returns empty-handed, without the doctor’s stash of Roehm’s love letters, Roehm tells him the letters “have to be recovered *a tout prix* and you [Roehm—he’s still ostentatiously recalling these events that Roehm needs no reminder of] asked me to arrange ‘the payoff.’” He further inflames Roehm’s paranoia by telling him that “according to my judgement [there are] relationships between Dr. Heimsoth and Dr. Strasser,” referring to Otto Strasser, a Hitler Party defector and now opponent (and Gregor Strasser’s brother).

Not wishing to neglect any opportunity to embarrass Roehm should this letter become public (i.e., should Roehm fail to pay him off), Meyer then reports some of Roehm’s bitter denunciations of Goebbels. Then he comes to the break-in: “The room in Bayreuther Strasse in which Dr. Heimsoth runs his doctor’s office and keeps the letters can be opened without difficulties by a skillful toolmaker after seven o’clock in the evening,” he reports.

The canny Meyer, obviously not wishing to incriminate himself—and perhaps wishing to keep Roehm guessing about who has the letters now—leaves it ambiguous as to whether he went ahead and executed the burglary. This dizzying whirl of break-ins, extortion, counterextortion, and primary, secondary, and tertiary overlapping blackmail threats, suggests a web entangling Hitler’s chief of staff like the snakes around Laocoön—all of it laid out in the words of Roehm’s “friend,” Dr. Meyer, on the front pages of a Munich newspaper.

Roehm and the Hitler Party responded the following day by claiming that the letter from Meyer was forged or counterfeit. In the complicated litigation that dragged on afterward for many months, it emerged that Meyer did write the letter, that he may not have sent it to Roehm directly but used it to blackmail the SA chief with the threat of giving it to the *Munich Post*, which he eventually did. In the end, eight months later, Roehm withdrew his charges against the *Munich Post* over the letter and agreed to pay all the costs of the proceeding and those of *Munich Post* editor Martin Gruber.

But the repercussions of this story went beyond litigation. It exposed and further provoked a deadly schism in the party between Roehm and his blackmailing enemies within; it led to the formation of the Nazi Party death squad, “Cell G,” which provided sensational material for another *Post* exposé, and ultimately brought the swamp of murder, prostitution, and blackmail to

Hitler's doorstep: "*Nothing happens in the movement without my wish,*" as the *Post* reminded the people of Munich and a world that wouldn't listen.

What's revealing about these scandals is not so much the specific misdeeds as the culture of blackmail it opens a window into—a swamp of secret shames, a web of covert, coercive bonds with Hitler in the center. *That* is the unspoken assumption: Hitler can't act, he can't purge the tainted players in this sordid farce, because he, too, is caught in the web. They all have something on *him*, too.

Consider the comment of the Bavarian weekly *Die Fanfare* on Hitler's relationship to the blackmail stew within his party. In September 1931 (three months after this scandal broke), in an editorial addressing the rumors about the perverse nature of Hitler's relationship to Geli Raubal that arose in the wake of her mysterious suicide, *Die Fanfare* asserted that "leaders of subordinate rank know so much about their top leader that Hitler is, so to speak, their hostage and thus unable to intervene and conduct a purge if party leaders are involved in dark affairs."

Here we have the quintessential vision of the Munich Hitler: Hitler as Laocoön, utterly enmeshed in serpentine blackmail plots, unable to extricate himself from his own implication in "dark affairs."

I've devoted scrutiny to the texture of the blackmail consciousness in which Hitler was enmeshed because I believe that there is something more serious than tabloid sensationalism to the dogged attention the *Munich Post* reporters paid to the concatenation of blackmail scandals that plagued the Hitler Party. I've come to believe that they found reflected in them a defining truth about the party and movement Hitler created, a truth that emanated from something essential about Hitler himself. It's the Hitler we've seen enmeshed in the minutiae of blackmail negotiations with his black-sheep nephew, a Hitler who we'll see enmeshed in blackmail intrigues that arose from his relationship with his half-niece Geli Raubal, a Hitler for whom blackmail has become more than second nature but an aspect of his *primary* nature, his defining relationship to the world.

While the term "blackmail" is most often employed today to describe a threat to reveal shameful secrets, a threat to harm by exposure such intangibles as reputation and image, I'm speaking here of blackmail in its original, more expansive sense of "any payment extorted by intimidation or

pressure” (as the *Oxford English Dictionary* puts it), which includes the threat of physical or economic harm as well as damage to image. The essence of the blackmail relationship is a threat of future harm to extort present compliance. And one truth about Hitler which the *Munich Post* journalists were the first to capture in their reporting was the way he saw the world, the way he rose to power—the way he’d go on to manipulate statesmen and nations—with the mentality and the method, with the hard-won experience, and the discerning art of the blackmailing extortionist.

It was crucial in almost every stage of his rise to power. In the final, feverish months of vicious factional infighting, street warfare, political murder, and cynical deal making that led to Hitler’s capture of the chancellorship on January 30, 1933, many (not all) historians believe blackmail played a crucial role in sealing the deal. Particularly in overcoming the reluctance of Reichspresident Hindenburg—who’d famously dismissed Hitler as “that Bohemian corporal”—to appoint Hitler to the chancellorship.

relationship." Unfazed by this onslaught, the nephew says he produced his trump card: "He said he then acquainted Hitler with the fact that he had documents from the British consul to the effect that his story about his father [being no blood relation to Adolf] was not true and that copies of these documents were deposited with the English government as well as with his mother in London."

If we can believe the nephew—and at a certain point (perhaps here) I suspect his imagined vision of himself defying the Führer feared by the world exceeds the reality—Hitler could not have relished the notion of the British government and the loose-cannon mother having his personal genealogical documentary touchstones in their hands. The deal that followed was, according to the nephew, an uneasy truce of mutual hostage taking and reciprocal threat. First, "Hitler arranged a job for [William Patrick] at the Opel Auto Company" in Berlin. (Pictures exist to confirm his employment there.) This provided the nephew with the cash flow he'd sought; it gave Hitler the nephew as a kind of hostage (now that he'd come to power in Berlin) within watching distance; and it gave the English relatives a kind of counterthreat with the documents they supposedly held hostage in London.

With an eerie ability to echo his Uncle Adolf's characteristic fusion of cravenness and boastfulness, William Patrick Hitler bragged to the OSS that, with the deal sealed, he had Hitler in the palm of his hand. He depicts himself as the kind of fellow who could stroll into Hitler's Reichchancellery and make the raging Führer of the German people quail into quiet submission: "From that time on," he told the OSS, "Hitler became more tolerant of him and whenever he began to rage about William Patrick's activities he [William Patrick] had only to mention the documents in order to get Hitler to calm down."

Although the OSS summary makes no skeptical comment, one really has to laugh at this picture for its peculiarly Hitlerian self-aggrandizement: the preening little blackmailer supposing he's got the world-conquering Führer wrapped around his finger. If there's something Adolfin in William Patrick, there's also something William Patrickian in Adolf: that combination of low cunning and grandiose imagination. The glimpse William Patrick Hitler gives us into the thought-world of the blackmailer—his own and that of his uncle—brings us closer to the Munich Hitler. This is the Hitler his disreputable Brown House cronies knew. This is the film noir Hitler, the poison-pen Hitler, the Hitler exposed with pitiless clarity by the journalists of his chief newspaper enemy, the paper called "the Poison Kitchen."

The Poison Kitchen: The Forgotten First Explainers

In which the heroic but doomed reporters of the Munich Post capture the essence of a "political criminal" in the blackmail consciousness of the Munich demimonde

Hitler's party called it the Poison Kitchen. That was the preferred epithet for his newspaper nemesis, the persistent poisoned thorn in his side, the Munich Post. The running battle between Hitler and the courageous reporters and editors of the Post is one of the great unreported dramas in the history of journalism—and a long-erased opening chapter in the chronology of attempts to explain Adolf Hitler.

The Munich Post journalists were the first to focus sustained critical attention on Hitler, from the very first moment this strange specter emerged from the beer-hall back rooms to take to the streets of Munich in the early 1920s. They were the first to tangle with him, the first to ridicule him, the first to investigate him, the first to expose the seamy underside of his party, the murderous criminal behavior masked by its pretensions to being a political movement. They were the first to attempt to alert the world to the nature of the rough beast slouching toward Berlin.

But the drama of their struggle has largely been lost to history. The exposés they published are remembered, if at all, only in obscure footnotes; the names of those who risked their lives to report and publish those exposés rarely appear

even there. Their full story has never really been told, even in Germany, or perhaps especially in Germany, where it's more comforting for the national self-image to believe that nobody really knew who Hitler was until it was too late, until after 1933, when he had too much power (or so it's said) for anyone to resist.

But the writers of the *Munich Post* knew, and they published the truth for those who cared to see it. While their opposition to Hitler grew initially out of ideology (the *Post* was founded and sponsored by the Bavarian Social Democratic Party), their struggle with Hitler became extremely personal. They came to know Hitler in a way few others have known him; they knew him and his circle as intimate enemies, grappling at close range with them in the streets, in the courtrooms, in the beer halls, attacking Hitler with a combination of *Washington Post*-like investigative zeal and *New York Post*-like tabloid glee—and a peculiar streetwise, wised-up *Munich Post* edge all their own.

Their duel with Hitler lasted a dozen years and produced some of the sharpest, most penetrating insights into his character, his mind and method, then or since. Much of their work has been forgotten, but not much has been surpassed. And, as the name *Poison Kitchen* suggests, they succeeded in getting under Hitler's skin.

The *Poison Kitchen*: Let's linger a moment on that epithet. As a metaphor, its literal meaning is probably intended to convey the notion of a kitchen "cooked up" poisonous slanders, poison-pen journalism. But "poison" was not a word Hitler used lightly—it was one he reserved for his most profound hatreds. In his final testament, the last words he addressed to the world before committing suicide in his Berlin bunker, he enjoined the German people above all else never to cease from the "struggle against the Jews, the eternal poisoners of the world."

Hitler's final epithet for the Jews: "poisoners." It's an appellation with medieval roots in the accusations of well-poisoning that were used to incite pogroms in plague-stricken Central Europe. But "poison" and "poisoning" are more highly charged words than that; "poison" most often took on a racial, sexual meaning when referring to Jews, as in "blood poisoning"; the sexual adulteration, pollution, tainting, and infection of Aryan purity. Jewish blood for Hitler was a sexually transmitted poison. It's hard to think of another word in his vocabulary more fraught with hatred and loathing.

And Hitler's hatred for the *Poison Kitchen* nearly matched in self-destructive fury the hatred he had for the "eternal poisoners." An argument can be made (and has been made by J. P. Stern, Lucy S. Dawidowicz, and others) that Hitler sabotaged his chances to hold the eastern front against the Red Army in 1944 because he insisted on withdrawing troop trains from his fighting forces in order to use them to accelerate the delivery of Jews to Auschwitz and other death camps, where he used poison gas to poison the "poisoners."

Similarly, at the crucial turning point in his putsch attempt in November 1923, at the moment Hitler most needed to mobilize maximum armed support for his march on the government center, Hitler's strongest and most fanatically devoted cohort—the Stossstrupp Hitler (the personal-bodyguard troops who were to evolve into the SS)—were dispatched instead to Number 19 Altheimer Eck, the building that housed the *Munich Post*, where they spent crucial hours sacking and looting and ripping apart the offices and presses of the *Poison Kitchen*. In what sounds like an early instance of the tactic of deniability that Hitler would employ to distance himself from the order for the Kristallnacht pogrom (and the Final Solution itself), he later proclaimed himself shocked, shocked at the assault on the *Poison Kitchen* by his personal bodyguards.

On that occasion, the *Poison Kitchen* rebuilt itself and rejoined the struggle. But ten years later, in March 1933, the moment the Nazi takeover in Bavaria was completed, a vicious troop of SA thugs burst into the *Munich Post* building, gutting it completely, dumping trays of broken type onto the streets, and dragging writers and editors away to prison.

This savage attack is a perverse tribute to just how galling the *Post* had been to Hitler from the very beginning. They knew how to get to him, get under his skin. They had his number in a sense far deeper than skin-deep: in the sense that they'd seen into him, through him, in a way that few others had or would. They'd seen the Hitler within Hitler, and—I believe—he knew they knew. It's been largely lost or forgotten to history, their vision of Hitler, but it's still there, it's still possible to retrieve it, or at least to glimpse, in the crumbling pages of the issues of the *Munich Post* decaying in Munich archives, some elusive truths about the *Munich Hitler* that have largely been eclipsed by the postwar focus on the Berlin Hitler, the Auschwitz Hitler.

The battle between Hitler and the *Poison Kitchen* began as far back as 1921, before Hitler had succeeded in solidifying his control over the fledgling Nazi Party. In August of that year, the *Post* found a way to cause Hitler severe embarrassment, enough to provoke a howl of outrage and a resort to the courts. They'd obtained the text of a vicious attack on Hitler by an internal faction of the Nazi Party.

This poison-pen polemic, entitled "Adolf Hitler, Traitor," had been circulating privately until the *Post* made it available for all to see. And it struck home, raising what would become persistent questions about Hitler and persistent themes of the *Munich Post*'s reporting: Hitler's alienness, his strangeness, both of origin and personality, his mysterious sources of support ("Just what does he do for a living?" the pamphlet asked), and, most wounding, the question of his possible Jewishness or of some subterranean relationship to Jews. In his sudden grab for dictatorial power over the party, in his scheming divisive behavior, the anonymous Nazi authors of the poison-pen pamphlet claimed, Hitler was not only serving "Jewish interests" but acting "like a real Jew" himself.

Hitler's response was typically twofold, licit and illicit: Nazi death threats against the writers of the *Munich Post* in the night; by day, he took them to court, suing them for libel and fraud, taking advantage of the right-wing nationalist character of the Bavarian judiciary, as he would repeatedly in the twelve-year struggle that followed.

When the libel suit came to trial later that year, Hitler shamelessly accused the *Post* of fabricating, countering the poison-pen polemic that originated within his own party. The verdict, as would become the pattern, went against the *Post*, and a fine of six hundred marks was imposed. The headline on the story the *Post* ran about the verdict starkly defined the combat in the epic duel that would ensue:

HITLER GEGEN DIE MÜNCHENER POST

Hitler against the *Munich Post*. It was an unfair, uneven struggle. They were a small band of unarmed scribblers taking on a well-financed army of murderers. But in ways large and small, they made his life miserable. Hitler "has no secrets from us," they liked to boast. And throughout the extraordinary, nightmarish last-ditch war they waged in the final years of Hitler's ascent to power, they found a way to obtain and publish one damning secret after another, often internal memos and correspondence of Hitler's inner circle that linked him and his cronies to sexual scandal, financial corruption, and serial political murder. They had eyes everywhere: if Hitler went to Berlin and spent lavishly at a luxury hotel, the next morning the *Post* would print the hotel bill under the derisive headline "How Hitler Lives." More grimly, they printed a running total of another kind of Hitler bill: the growing number of political murders credited to the account of the "Hitler Party," as they preferred to call the National Socialist gang.

"The Hitler Party": Their repeated use of the term was a relentless reminder to their readers that the crimes they reported on by Nazi Party members were the personal responsibility of one man, that the party they reported on was less a serious, ideologically based movement than an instrument of one man's criminal pathology.

At the close of the *Post*'s 1932 exposé of the death squad within the Hitler Party known as "Cell G," a story that was picked up by newspapers all over the world (and soon forgotten, alas), the *Munich Post* writers appended a revealing quotation from Adolf Hitler about his personal responsibility for his party's acts, a remark that has resonance beyond that particular scandal: "Nothing happens in the movement without my knowledge, without my approval," Hitler boasted. "Even more, nothing happens without my wish."

The Nazi Party and its crimes were Hitler's personal responsibility, the Poi-

son Kitchen always insisted. And they had no hesitation about making their attacks on Hitler relentlessly personal. They never, for instance, let Hitler or his followers forget Hitler's notorious belly flop in the face of hostile fire at the climactic moment of the November 1923 putsch attempt, the march on the Munich Odeonsplatz. As soon as loyal government troops fired at his mob, Hitler dived to the street and used the corpses of comrades to shield himself from bullets. There are conflicting interpretations of the belly flop. Some say Hitler was deliberately or inadvertently dragged down out of the line of fire by the grasp of a falling comrade, others that it was the instinct of a combat soldier to hit the deck when shots were flying. But it's also true that Hitler's chief ally, General Erich Ludendorff, picked himself up and marched straight into the hostile fire after that first volley, while Hitler, suffering from a dislocated shoulder, slunk away in pain before being carried off into hiding.

But for the *Post*, Hitler was always *on his belly*, a creature both craven and dangerously serpentine. In reviewing the *Post* issues from the final months of the struggle against Hitler, I came across a cartoon they published in November 1932. It was a moment of heartbreaking false hope. After surging for two years, Hitler's vote in the final free national election, the one held on November 7, plummeted. There were those, even at the *Post*, who believed that at last Hitler's threat was fading, short of takeover. The cartoon showed a Hitler having been kicked out of a door by voters and landing ignominiously on the pavement.

ON HIS BELLY AGAIN!

was the prematurely triumphant caption.

There was something about seeing that cartoon that brought home to me the exhilaration and tragedy of the *Munich Post* struggle. They always seemed to be one more story, one more exposé away from scotching the serpent. Once it seemed they were one story away from driving him to suicide. At the time of Geli Raubal's death, the questions the *Post* raised about the nature of Hitler's relationship to his attractive half-niece and about his role in her death and the suggestion that her nose had been broken in a quarrel brought Hitler close to the brink of shooting himself, according to several associates who were with him at the time. According to Hitler's attorney, Hans Frank, whom he'd dispatched to threaten the *Post* with a lawsuit over its Geli Raubal coverage, Hitler was moaning that "he could not look at a paper any more, the terrible smear campaign would kill him."

Alas, it didn't: In the end, in the sixteen months following Geli's death, as their pitched battle with Hitler and the Hitler Party reached a peak, they were still one story shy of bringing him down on January 30, 1933, when it became too late.

There were other journalists engaged in the same struggle. There was Konrad Heiden, Munich correspondent for the *Frankfurter Zeitung*, who went on to found an anti-Nazi press syndicate based in Berlin, and Rudolf Olden, Munich correspondent for Berlin papers, both of whom escaped with their lives to write scathing books about Hitler in an attempt to warn the West. And there was Fritz Gerlich of *Der Gerade Weg*, who did not escape.

But the *Munich Post* reporters—men such as Martin Gruber, Erhard Auer, Edmund Goldschagg, Julius Zerfass, among others—were in the trenches every day, taking on Hitler, facing down his thugs and their threats, testing the power of truth to combat evil, and sharing the Cassandra-like fate of discovering its limits. They lost, but there is more to their legacy than the heroism they displayed (although that in itself deserves far more recognition than it's received from their contemporary successors among German journalists). They also left behind a vision of Hitler, a coherent explanation, a perspective on him that's been lost, for the most part, to history and to the debate over who Hitler was. It's a perspective they never had the leisure to sum up in so many words in a tract, but it's one that emerges clearly from an immersion in their day-to-day coverage of Hitler and the Hitler Party.

Those hectic, nightmarish final two years were dominated in the *Post* coverage by a series of serial, detonating, closely linked Hitler Party scandals that began with a relatively small-time sexual-blackmail plot that, when exposed by the *Post*, led to escalating revelations of far more serious and deadly Hitler Party scandals: First, the exposé of "Cell G," the Hitler Party's secret death squad, which had been caught red-handed trying to assassinate the party members who'd brought them embarrassment in the original sexual-blackmail scandal. This led to an even more frightening and unfortunately prophetic exposé: secret Hitler Party plans for a bloodbath, a massacre of their political enemies once they came to power, a mass murder in embryo for all to see.

They even glimpsed, through a glass darkly, the shadow of the Final Solution. In fact, they picked up on the fateful Hitler euphemism for genocide—*endlösung*, the final solution—in the context of the fate of the Jews as early as December 9, 1931, in a chilling and prophetic dispatch called "The Jews in the Third Reich."

More than a year before Hitler came to power, the *Post* reported it had uncovered "a secret plan" from an inside source in Hitler's SA. A secret plan in which the Hitler Party had "worked out special orders for the solution of the Jewish question when they take power, instructions that are top secret. They have forbidden discussion of these in public for fear of its foreign policy effects."

What followed was an extremely detailed list of a score of anti-Jewish measures that foretold with astonishing precision all the successive stages of restrictions and persecutions the Nazi Party was to take against the Jews in the

period between 1933 and 1939. And then the *Post* hinted at more: It spoke of a further "final solution."

The list of restrictions it predicted seems familiar now: removal of Jews from the courts, from the civil service, the professions; police surveillance, including residency and identity permits; confiscation of Jewish enterprises and property; detention and expulsion of "unwanted" Jews; Nuremberg-type laws against intermarriage and sexual and social intercourse.

All of this leading up to a further "final solution" beyond that: "for the final solution of the Jewish question it is proposed to use the Jews in Germany for slave labor or for cultivation of the German swamps administered by a special SS division."

One feels a chill reading this: the division between the ratcheting up of legal and civil restrictions and something beyond that—a final solution that involves removal of the Jews physically from German society for a worse fate in "the swamps" at the hands of the SS. That invocation of the final solution in the swamps carries with it a premonitory echo of an ugly euphemistic jest about the Final Solution Hitler, Himmler, and Heydrich would share ten years later as recorded in Hitler's "Table Talk": Isn't it terrible the "rumor" that we're exterminating the Jews when we're only "parking them" in the swamps of Russia.

Were the *Munich Post* writers aware then that those swamps would become euphemisms for the mass graves to come? One can only guess at what they sensed beneath the swamps of the "final solution" they reported on in 1931. (A survey of contemporary German and foreign newspapers for that period shows no evidence that any of them thought this premonitory report on a "final solution" worthy of further investigation.) But in the concatenation of their exposés and investigations, in the chronicling of the string of political murders committed by the Hitler Party, the *Munich Post* reporters left little hidden about the party's murderous nature and intent. They saw it as a homicidal criminal enterprise beneath the facade of a political party.

The emphasis on the down and dirty criminality of the Hitler Party is a signature of the *Munich Post* writers' vision: They were, in effect, enlightened police reporters covering a homicide story in the guise of a political one. This point was brought home to me vividly in a conversation I had with a son of one of the foremost chefs of the Poison Kitchen, their star political reporter, "the Prussian Nightingale." The Prussian Nightingale was the nickname his *Munich Post* colleagues gave to Edmund Goldschagg, one of the most visible point men in the *Post*'s war against Hitler—"Prussian" because he had come to the *Post* in 1928 after a long stint writing for a Berlin paper and "Nightingale" because he was known for his exuberant, convivial, often musical way with words, the way he would brighten the *Post* *Stammtisch* (communal table) at the Cafe Heck with his high spirits and songs.

When I spoke to Goldschagg's son Rolf in Munich, I found him largely unaware of the details of his father's most dramatic clashes with Hitler. They had, it's true, taken place before Rolf was born. But the limited-edition memorial volume Rolf had commissioned about his father dwelt for little more than a chapter on the pre-1933 struggle. In part, this can be attributed to the fact that his father's life after the Hitler takeover was so eventful—and also quite heroic. After the *Post* was sacked, the Prussian Nightingale was arrested and drafted into the army. But after being expelled for his political views, he went to ground in Freiburg, where, despite his own suspect status, he risked his life harboring a Jewish woman for a year until she could escape to Switzerland. Afterward, he became one of the founders of what was to become the powerful South German daily, the *Süddeutsche Zeitung*.

In part, the son's lack of detailed knowledge about his father's anti-Hitler journalism might be due to his temperamental distance from the flamboyant, socialist, anti-Hitler firebrand his father was. But the son of the Prussian Nightingale did make one memorable, defining remark to me about his father's vision of Adolf Hitler. I'd asked him a question I'd put to a number of survivors and chroniclers of the Hitler period: Did he think Hitler's evil could be explained by some insanity or mental derangement?

"No," the son insisted to me, with more passion than he'd summoned for any other comment on the Poison Kitchen, "my father did *not* think Hitler was crazy. He always referred to him as a *political criminal*."

Not a criminal politician; a political criminal. When I first heard it, I thought this phrase had the ring of sterile Marxist rhetoric. But after spending time in the archives with their back issues, it was clear to me the *Post* was not a captive of Marxist orthodoxy; they were, in fact, anticommunist and contemptuous of the police terror masquerading as Marxism in the Soviet Union, a contempt embodied in the derisive name they gave to the death-squad infrastructure they exposed in the Nazi Party: "The Cheka in the Brown House," Cheka being at one time the informal name of the feared Soviet secret police. The *Post* was more liberal and populist than Marxist.

And, in fact, after immersing myself in their reportage on Hitler and the Hitler Party, I came to see that "political criminal" was not an empty epithet but a carefully considered encapsulation of a larger vision: that Hitler's evil was not generated from some malevolent higher abstraction or belief, from an ideology that descended into criminality and murder to achieve its aims; rather, his evil arose from his criminality and only garbed itself in ideological belief.

One sees this in the paper day by day, not so much in the big scandals, the headline-making events, but in the daily log of murders. "Feme [Death Squad] Murder in Thuringia." "Brown Murder in Stuttgart." "SA Killing in Halle." "Brown Terror in Magdeburg." "Nazi Murders in Lippe." Scarcely an issue went

by in those final two years without one and usually two, three, or four brief dispatches reporting the blatant cold-blooded murder of political opponents by Hitler Party members. Cumulatively, what one is witnessing is the systematic extermination of the best and bravest, the most outspoken opponents of the Hitler Party as they're gunned down or clubbed to death with truncheons or as bodies are found stabbed, strangled, drowned, or simply never found at all. Followed frequently by reports of how one court after another has allowed the murderers to go free or get off with sentences more appropriate for petty theft.

Reading the *Post*'s despairing daily drumbeat of murder adds a missing dimension to the account of Hitler's rise, one that has been lost in some of the grand postwar explanations, which tend to assume some deep causal inevitability to Hitler's accession to power—economic conditions, generational psychic trauma, Christian anti-Semitism, fear of modernism, the techniques of mass propaganda, the torch-lit Nuremberg rallies, the manipulation of emotional symbols, the mesmerized crowds, the rhetoric, and, above all, the ideology.

All of these may help explain Hitler's appeal, but they do not necessarily explain Hitler's success. As Alan Bullock was the first to demonstrate, Hitler came almost as close to failing in his drive to seize power as he did to succeeding; what's missing from the grander explanations is what one sees on the ground, so to speak, the texture of daily terror apparent in the pages of the *Mitteleuropäischer Post*, the systematic, step-by-step slaughter of Hitler's most capable political opponents, murdered by his party of political criminals.

But there are two other crimes that emerge from the seamy web of political criminality the *Post* exposed, two types of crimes that, if less violent and bloody than murder, cumulatively emerge in the pages of the *Post* as the peculiar, metaphorical signature crimes of the Munich Hitler and the Hitler Party: blackmail and counterfeiting.

Perhaps the best way to get a feel for the Poison Kitchen vision of the Hitler Party is to look closely at one of the emblematic blackmail scandals they exposed and then move on to the sources of their preoccupation with counterfeiting, not just the small-time forgery of documents but the Hitler Party's wholesale counterfeiting of history itself.

It began, the two-year-long final protracted battle between Hitler and the Poison Kitchen, with the June 22, 1931, issue and a sardonic banner headline that read:

WARM BROTHERHOOD IN THE BROWN HOUSE

followed by the subtitle:

Sexual Life in the Third Reich

What followed was a plunge directly into the seamy heart of Hitler Party blackmail culture, a thriving criminal subculture preying on itself, which raised the blackmail letter to a black art.

The focus of the story is an elaborate masterpiece of a blackmail missive directed to SA chief Ernst Roehm in the guise of an investigation by the letter writer on *behalf of Roehm* into another blackmail plot against Roehm. Here we have the characteristic syndrome of Hitler Party blackmail intrigue: Every blackmail plot generates, hives off, a parasitical doppelgänger blackmail plot leeching off it. It's a Hobbesian vision of predators preying on predators in a jungle of criminality. This one features, in addition, a Watergate-like break-in to retrieve the deeply embarrassing pornographic correspondence that gave rise to the original blackmail plot.

But before presenting its sensational report on "Sexual Life in the Third Reich," the *Munich Post* carefully defined its own ostensibly high-minded motives for bringing to light this sordid material. The epigraph opening the article is a quotation from Nazi Party ideologist Gregor Strasser attacking the attempt by parties on the left to abolish the Weimar Constitution's famous paragraph 175, the clause that made homosexual acts serious crimes. "But," the article begins, "every knowledgeable person knows, especially Gregor Strasser, that inside the Hitler Party the most flagrant whorishness contemplated by paragraph 175 is widespread."

"Now," they continue, "Hitler is making Roehm [who'd spent several years in semi-official exile in Bolivia to let previous homosexual scandals die down] his chief commander, [which] is like trusting the cat to guard the cream." The *Munich Post* is not, it goes to great length to make clear, condemning homosexuality but rather "the disgusting hypocrisy that the Nazi Party demonstrates—outward moral indignation while inside its own ranks the most shameless practices . . . prevail." It is for this reason "we feel the need to denounce the shocking events inside the Hitler Party. Herewith we publish a report by a press officer of the Nazis, Dr. Meyer in Regensburg, sent to Roehm in Munich. . . . This report is both a letter of confirmation [of tasks completed], at the same time it is a blackmail letter addressed to the commander in chief, making him aware of his own words about his illegal homosexual activities—in order to gain further promotion [for the letter writer] above others in the party."

It's a brilliantly insidious piece of work, Dr. Meyer's letter. The talented Restoration rakes and poets were once famously described as "the mob of gentlemen who wrote with ease" in the late seventeenth century. Meyer was one of the mob of educated thugs among the Hitler Party inner circle who wrote blackmail literature well.

Meyer's letter to Roehm, obtained by and published in full in the *Post*, be-

gins with an ostentatiously detailed recounting of his previous meeting with Roehm, a recounting that would be unnecessary if he had not wanted to put his potential leverage against Roehm in written form. It was a night, he recalls, in which the well-oiled SA chief was flushed with the triumph of his return to head Hitler's private army. He gives us Roehm joking boastfully that "homosexuality had been something unknown [in Bolivia] until [he] arrived, but [he'd] been working to produce rapid and lasting changes in that situation."

Then, according to Meyer's "reminder" to Roehm, the SA chief commissioned Meyer to intervene in a blackmail attempt against him, which initiates the spying and break-in mission Meyer proceeds to describe—ostensibly for Roehm's benefit, but more to demonstrate the dirt he has on him.

Meyer proceeds to take us on a tour of Roehm's demimonde as he tries to trace Roehm's blackmailer back to its source. First stop is a den of iniquity passing as the offices of a certain Dr. Heimsoth, a figure out of later Raymond Chandler. "You mentioned," Meyer meticulously and unnecessarily recalls to Roehm, that "inadvertently you have visited some homosexual pubs together with Dr. Heimsoth to get to know some homosexual boys. You also have been, several times, to Dr. Heimsoth's doctor's office and had the opportunity to see his 'artistically precious' collection of homoerotic photographs. You called my special attention to the fact that Dr. Heimsoth has some letters from you that you are very anxious to get back."

It's useful to consider, as we accompany Roehm's designated blackmail troubleshooter to the office of the blackmailing doctor, how such an account would play if it was an American newspaper publishing the results of an investigation into the chief aide of a homophobic American presidential candidate.

At the doctor's office, Meyer accuses Heimsoth of being the source of previous scandalous articles about the Hitler Party that appeared in the *Munich Post*. Heimsoth plays it cool and reads to Meyer his own thinly veiled blackmail letter to Roehm "asking for the organization of a news service and the provision of funds to supply it"—a blackmail letter within a blackmail letter.

"I calmed him," Meyer deviously reassures Roehm, "and asked him to consider that you are completely occupied with the Stennes case" (an internal rebellion within the SA). This does not satisfy the anxious Roehm. When Meyer returns empty-handed, without the doctor's stash of Roehm's love letters, Roehm tells him the letters "have to be recovered *a tout prix* and you [Roehm—he's still ostentatiously recalling these events that Roehm needs no reminder of] asked me to arrange 'the payoff.'" He further inflames Roehm's paranoia by telling him that "according to my judgment [there are] relationships between Dr. Heimsoth and Dr. Strasser," referring to Otto Strasser, a Hitler Party defector and now opponent (and Gregor Strasser's brother).

Not wishing to neglect any opportunity to embarrass Roehm should this

letter become public (i.e., should Roehm fail to pay him off). Meyer then reports some of Roehm's bitter denunciations of Goebbels. Then he comes to the breakthrough in "The room in Bayreuther Strasse in which Dr. Heinsoth runs his doctor's office and keeps the letters can be opened without difficulties by a skillful toolmaker after seven o'clock in the evening," he reports.

The canny Meyer, obviously not wishing to incriminate himself—and perhaps wishing to keep Roehm guessing about who has the letters now—leaves it ambiguous as to whether he went ahead and executed the burglary. This dizzying whirl of break-ins, extortion, counterextortion, and primary, secondary, and tertiary overlapping blackmail threats, suggests a web entangling Hitler's chief of staff like the snakes around Laocoön—all of it laid out in the words of Roehm's "friend," Dr. Meyer, on the front pages of a Munich newspaper.

Roehm and the Hitler Party responded the following day by claiming that the letter from Meyer was forged or counterfeit. In the complicated litigation that dragged on afterward for many months, it emerged that Meyer did write the letter; that he may not have sent it to Roehm directly but used it to blackmail the SA chief with the threat of giving it to the *Munich Post*, which he eventually did. In the end, eight months later, Roehm withdrew his charges against the *Munich Post* over the letter and agreed to pay all the costs of the proceeding and those of *Munich Post* editor Martin Gruber.

But the repercussions of this story went beyond litigation. It exposed and further provoked a deadly schism in the party between Roehm and his blackmailing enemies within; it led to the formation of the Nazi Party death squad, "Cell G," which provided sensational material for another *Post* exposé, and ultimately brought the swamp of murder, prostitution, and blackmail to Hitler's doorstep: "*Nothing happens in the movement without my wish*," as the *Post* reminded the people of Munich and a world that wouldn't listen.

What's revealing about these scandals is not so much the specific misdeeds as the culture of blackmail it opens a window into—a swamp of secret shames, a web of covert, coercive bonds with Hitler in the center. That is the unspoken assumption: Hitler can't act, he can't purge the tainted players in this sordid farce, because he, too, is caught in the web. They all have something on him, too.

Consider the comment of the Bavarian weekly *Die Fanfare* on Hitler's relationship to the blackmail stew within his party. In September 1931 (three months after this scandal broke), in an editorial addressing the rumors about the perverse nature of Hitler's relationship to Gell Raubal that arose in the wake of her mysterious suicide, *Die Fanfare* asserted that "leaders of subordinate rank know so much about their top leader that Hitler is, so to speak, their hostage and thus unable to intervene and conduct a purge if party leaders are involved in dark affairs."

Here we have the quintessential vision of the Munich Hitler: Hitler as

Laocoön, utterly enmeshed in serpentine blackmail plots, unable to extricate himself from his own implication in "dark affairs."

I've devoted scrutiny to the texture of the blackmail consciousness in which Hitler was enmeshed because I believe that there is something more serious than tabloid sensationalism to the dogged attention the *Munich Post* reporters paid to the concatenation of blackmail scandals that plagued the Hitler Party. I've come to believe that they found reflected in them a defining truth about the party and movement Hitler created, a truth that emanated from something essential about Hitler himself. It's the Hitler we've seen enmeshed in the minutiae of blackmail negotiations with his black-sheep nephew, a Hitler who we'll see enmeshed in blackmail intrigues that arose from his relationship with his half-niece Gell Raubal, a Hitler for whom blackmail has become more than second nature but an aspect of his primary nature, his defining relationship to the world.

While the term "blackmail" is most often employed today to describe a threat to reveal shameful secrets, a threat to harm by exposure such intangibles as reputation and image, I'm speaking here of blackmail in its original, more expansive sense of "any payment extorted by intimidation or pressure" (as the *Oxford English Dictionary* puts it), which includes the threat of physical or economic harm as well as damage to image. The essence of the blackmail relationship is a threat of future harm to extort present compliance. And one truth about Hitler which the *Munich Post* journalists were the first to capture in their reporting was the way he saw the world, the way he rose to power—the way he'd go on to manipulate statesmen and nations—with the mentality and the method, with the hard-won experience, and the discerning art of the blackmailing extortionist.

It was crucial in almost every stage of his rise to power. In the final, feverish months of vicious factional infighting, street warfare, political murder, and cynical deal making that led to Hitler's capture of the chancellorship on January 30, 1933, many (not all) historians believe blackmail played a crucial role in sealing the deal. Particularly in overcoming the reluctance of Reichspresident Hindenburg—who'd famously dismissed Hitler as "that Bohemian corporal"—to appoint Hitler to the chancellorship.

Many historians believe that a secret meeting between Hitler and President Hindenburg's son, private secretary, and factotum in charge of intrigue, Oskar von Hindenburg, resulted in a significant shift in the attitude of the revered but rapidly weakening octogenarian president. Many believed that the implicit threat Hitler held over the Hindenburgs' heads was the power of the Nazi Party in the Reichstag to support or kill the parliamentary investigation into the "East Help" scandal (allegations of massive, corrupt misappropriation of parliamentary subsidies for the aristocratic but impoverished Junker land barons in